

Suomalainen Suittannollinen Hunkauslehti.

1887.

Ensimmäinen vuosikerta.

JYVÄSKYLÄSSÄ,
Jyväskylän kirjapainon kustannuksella.
1887.

Sävellehti,

Suomalainen Soitannollinen Kuukauslehti.

1887.

❧ Ensimmäinen vuosikerta. ❧

Toimittanut

P. J. HANNIKAINEN.

Jyväskylässä, 1887.

Jyväskylän kirjapainon kustannuksella.

Sisällys.

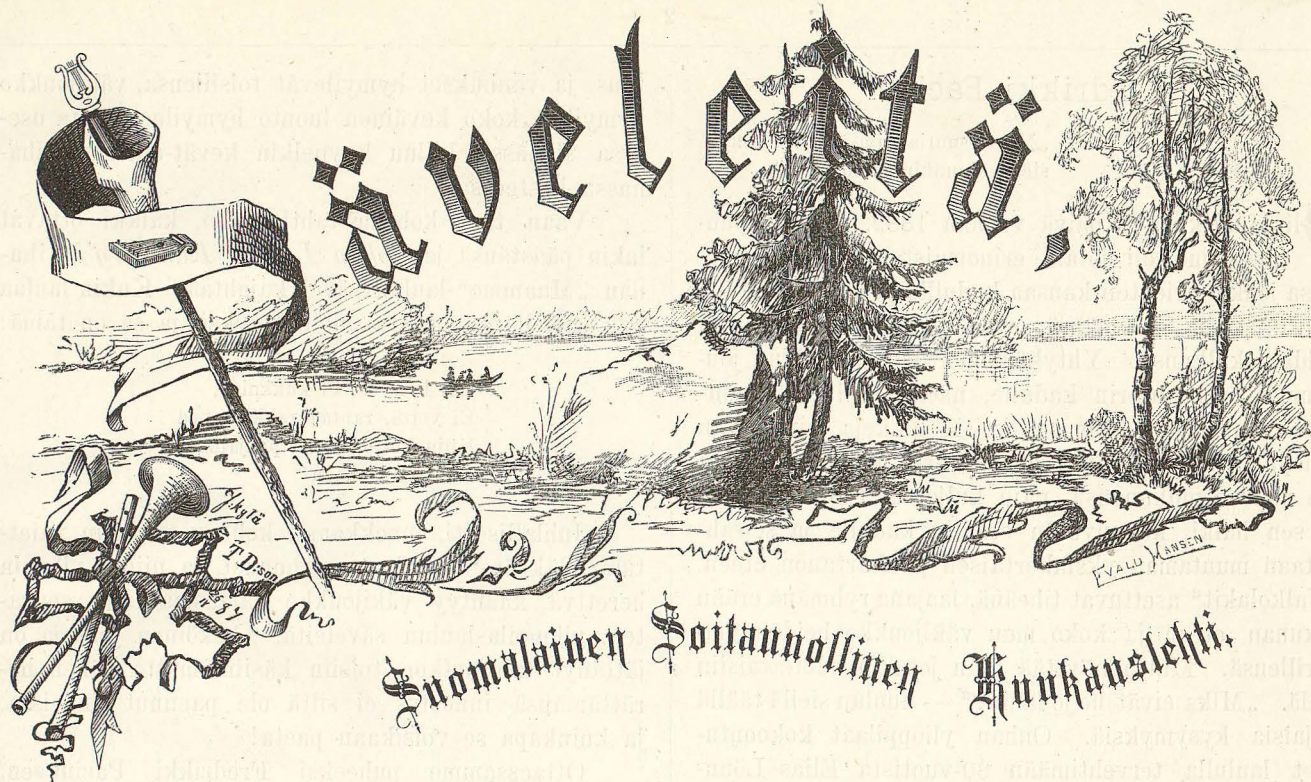
I. Kirjoitus-osasto.

	Sivu.		Sivu.
Fredrikki Pacius, tilapäinen kuvaus	2.	helmij. — Neiti Arma Senkrah. — Laulajakilpailu	
Laulujuhlista	3.	Lüttich'issä	18.
Helsingistä. Silmäys viimekuluneeseen soitantokautteen	4.	Melograafi ja melotrooppi. — Tri Wilhelm Volekmar	20, 21.
Kantele teatterinäytännöissä	6.	Mierzwinski. — Annette Essipoff. — Pauline Ellice. — Ei	
Silmäys maamme musiikin historiaan	7, 11, 15.	mitään uutta auringon alla	26.
Bernhard Henrikki Crusell (Silmäys maamme musiikin historiaan)	19, 23, 27.	Filip Scharvenka. — Schillerin laulu kellosta. — Yksin	
Millainen tulee maamme uusi koraalikirja?	9.	yleisönä. — Bayreuthin juhlanäytännöt. — Franz	
Mitä Spohr sanoi Wagnerista	21.	Liszt'in jälkeenjääneitä teoksia. — Leipzigin sävel-	
Kosciuszkon käynti Suomessa	24.	taiteilijayhdistys. — Saviviulu	29, 30.
Mozartin jälkeläiset	29.	Kotimaalta. Mäntyharjun naiskööri. — Uutta soitannollista	
Säveleiden kannattajille	30.	kirjallisuutta	17.
Pieniä uutisia ulkomaalta. Ensimmäinen suomenkielinen opera.		Runoelmia. Rauhankenkeli	18.
— Jousikvartetti naistaiteilijoista. — Rouva Sophie		Onnelani	22.
Menther. — Musiikillinen näyttely Amsterdamissa. —		Omituista	29.
Morits Moskowsky. — Erik Meyer-Hellmund. —		Torvisoittokunnista. Marttilan pitäjän torvisoittokunta	22.
Paulina Ellice. — Skandinaavilainen musiikkijuhla		Orimattilan torvisoittokunta	26.
Kyöpenhaminassa. — Yleisen saksalaisen musiikki-		Tietoja tunnetuimpien sävelniekkain syntymä- ja kuolema-	
yhdistyksen taiteilijakokous	13.	päivistä	26, 30.
Urkuja paperista. — Uusi keksintö. — Prof. August Wil-		Niitä näitä	6, 10, 14, 18, 20, 30.
		Painovirheitä	14, 30.

II. Nuotti-osasto.

	Sivu.		Sivu.
Juhlamarssi ja kööri operasta „Loreley“	1.	„Taivas on sininen“, Suom. kansanl. Sov. <i>E. A. Hagfors.</i>	14.
„Minä tyttö yksinän“, Suom. kansanlaulu	5.	Rosamunda (Fr. Schubertin laulu)	
Hubertin laulu operasta „Loreley“	7.	torvisepitetille	Sov. <i>Ludvig Kiljander.</i> 15.
„Olin minä poika nuori“, Suom. kansanlaulu	11.	Vesperhymni	<i>Carl Reinecke.</i> 17.
Neitoselle, Suom. kansanlaulu	12.	Syys-yönä	<i>Emil Genetz.</i> 19.
		Kevät-yö	<i>Fr. Schubert.</i> 21.
		Suksimiesten laulu	<i>E. A. Hagfors.</i> 23.
		Pyhä-aamu	<i>Ferd. Hiller.</i> 24.

N:o 1.

Tilaushinta
vuodelta 4 markkaa.

Kesäkuu.

Ilmoituksia
25 p. pieneltä riviltä.

1887.

SÄVELEITÄ,

SUOMALAINEN SOITANNOLLINEN KUUKAUSLEHTI

ilmestyy tämän näytenuumeron kaltaisena Jyväskylässä allekirjoittaneen toimittamana ja Jyväskylän kirjapainon osakeyhtiön kustantamana tästä päivästä alkaen, ja tarjotaan täten tilattavaksi.

Lehti, ensimmäinen laatuansa maassamme, on aiottu etupäässä kotimaisen säveltaiteen äänenkannattajaksi, *kotimaisten sepitelmien* ilmituojaksi. Kotimaisista tuotteista aiotaan varsinkin *kansanlauluja* suuremmissa määrässä julaista, sovittamalla niitä luonteensa mukaan milloin neli-äänisille mies-, nais- ja seka-kööreille, milloin yksinlauluiksi, pianon säestyksen kanssa. Sen ohella tulee lehti sisältämään myöskin *ulkomaalaisia lauluja*, suomenkielisellä tekstillä varustettuina. *Soittokappaleita* eri soittokoneille, niinkuin pianolle, uruille, harmoniolle, viululle ja varsinkin *torvisoittimille*, toivoo lehti myös vonsa tarjota soitannon harjoittajille.

Mutta näiden suorastaan sävellellisten tuotteiden ohella tarjoo lehti lukemista musiikin historian alalta, varsinkin elämäkerrallisia ynnä muita tietoja etevämmistä säveltäjistä, soittoniekoista ja laulajista, niinhyvin koti- kuin ulkomaisista, sekä yleensä kirjoituksia säveltaiteen alalta. Pääkaupunkimme soitannollisesta elämästä tietoja antamaan on lehti saanut kirjeenvaihtajan, ja samanlaisia tietoja varten

ulkomaalta on lehdellä tätä nykyä kirjeenvaihtajana eräs nuori soitannonopiskelija Leipzigissä. Tuon tuostakin asetetaan lehteen kotimaisia säveltäjiämme varten runoelmia sävellettäviksi tahi valmiita kansan säveleitä sovitettaviksi. Ennestään meillä tunnettuihin lauluihin, varsinkin Ylioppilaslauluviikkoissa oleviin, sommitellaan suomalaisia tekstejä — uusia niihin, joilla semmoista ei ennestään ole, ja korjattuja niihin, joiden suomalainen puku ei täytä nykyajan soitannollisia ja runomitallisia vaatimuksia. Sannalla sanoen, lehti pyrkii kaikin tavoin elähdyttämään maamme nousevaa soitannollista harrastusta.

Useat maamme sävelniekat ovat hyväntahtoisesti luvanneet lehdelle arvollista kannatustansa. Näistä on meidän kunnia mainita nimenomaan herrat yliopiston musiikintirehtöri *R. Faltin*, kapellimestari *R. Kajanus*, tohtori *E. A. Hagfors* ja koulunopettaja *E. Genetz*, joita paitse useat muut säveltaiteen harrastajat ovat aikoneet muistaa lehteä sävellyksillä ja kirjoituksilla.

Lehden tilaushinta (Kesäkuusta vuoden loppuun) on: Suomessa kaikkine postimaksuineen 4 markkaa — tilattakoon sitä joko postikonttoreissa tahi ristositeessä lähetettäväksi suoraan ulosantopaikasta osoitteella: Jyväskylän kirjapaino. — Wenäjällä 2 ruplaa; Amerikassa 1 dollari; Skandinaviassa 3 kruunua; ja Saksassa 4 riikin markkaa. Irtonais-numerojen hinta on 75 penniä. Jyväskylässä Kesäkuun 10 p. 1887.

P. J. Hannikainen.

Filosofian Maisteri.

Fredrikki Pacius.

„Missä suuria nimiä mainitaan,
siellä sinunkin mainitaan.“

¶ Eli Huhtikuun 9 päivä vuonna 1882. Pääkaupungissamme oli jotain erinomaista liikkeellä, suurissa joukoin rienteli kansaa kaduilla ja kaikilla näytti olevan sama päämäärä, sillä yhteen suuntaan oli heidän kulkunsa. Yhtykäämme seuraan. Kun joudumme Aleksanterin kadulle, näemme pitkän, suunnattoman pitkän jonon valkoisia lakkeja lainehtivan Ylioppilastalosta päin senaattitoria kohden. Virta vie meidät mukanansa, näin kuljetaan Senaattitorille ja sen halki, käännyttään eräälle kadulle ja seisahdutaan muutaman yksinkertaisen puukartanon eteen. „Valkolakit“ asettuvat tiheänä, laajana ryhmänä erään ikkunan eteen ja koko muu väkijoukko heidän ympärillensä. Mutta näyttää kuin jotakin odotettaisiin vielä. „Miks eivät he jo laula?“ — kuuluu siellä täällä hiljaisia kysymyksiä. Onhan ylioppilaat kokoontuneet laululla tervehtimään 80-vuotista Elias Lönnrot'ia. Mutta hiljaisuus vaan vallitsee, jotakin odotetaan. Viimein havaitaan erään ajurin koettavan hevoisinensa, kärryinsensä, tunkeutua väkijoukon läpi. Kärryissä istuu kaksi valkolakkia; väkijoukko antaa tietä minkä voipi ja kohta ovat ajopelit päässeet valkoisen joukon vierelle. Lakit kohoavat reippaasti ilmaan ja samalla astuu toinen alas kärryistä, ojentaa kätensä vieressä istujallensa ja saattaa hänet varovasti maahan, tarjoaa hänelle käsivartensa ja kuljettaa hänet valkoisen joukon keskeen. Hänelle pistetään samassa tahtipuikko käteen, käsi kohoaa ja — raikkaasti kajahtaa sata-miehisen ylioppilaslaulukunnan kirkassointuinen laulu ilmoille.

„Kuule kuinka soitto kaikuu
Wäinön kanteleesta raikuu,
Suomen laulu soi!“

Liikutus valtaa väkijoukon, mutta — kuka on tuo johtaja, jota kaikki noin juhlallisesti silmäilevät? Se on „Suomen laulun“ virittäjä, itse *Fredrikki Pacius*. Laulun aikana ilmestyy ikkunaan näky, johon kaikkein silmät kääntyvät: hopeahiuksinen, punaposkinen vanhus, — se on *Elias Lönnrot*, Wäinämöisen kanteleen virittäjä.

Laulun vaiettua kohoaa rinnoista tuhat-ääniset „eläköön“- ja „hurraa“-huudot, lakit liehuvat ilmassa. Ikkunan avatusta ilmaluukusta pistää hopeahiuksinen vanhus päänsä esiin ja lausuu iloisesti valkolakkiselle laulunjohtajalle: „Oletko sinäkin siellä?“ — „Olen, ja katsoppas, minulla on valkoinen lakkikin päässä!“ — kuuluu veitikkamainen, hiljainen vas-

taus, ja vanhukset hymyilevät toisillensa, väkijoukko hymyilee, koko keväinen luonto hymyilee, mutta useassa silmässä kiiluu kyynelkin kevät-auringon ihanassa loisteessa.

Vaan taas kohoaa tahtipuikko, kaikki ottavat lakin päästensä ja *Johan Ludvig Runeberg'in* ihanan „Maamme“-laulun sävel kajahtaa. Kukin laulaa sitä kielellänsä, mutta mieli on yksi, ja se on tämä:

„Ei laaksoa, ei kukkulaa,
Ei vettä, rantaa rakkaampaa
Kuin kotimaa tää pohjainen,
Maa kallis isien!“

Juhlallisesti, innokkaasti kohoavat laulun vaiettua „eläköön“- ja „hurraa“-huudot, ja niiden vihdoin herettyä, kääntyy väkijoukko palausmatkalle, seuraten ylioppilaslaulun säveleitä. Äsköinen johtaja on jättänyt tahtipuikon toisiin käsiin, mutta hänen herättämänsä innostus ei siltä ole paennut rinnoista, ja kuinka se voisikaan paeta!

Ottaessamme puheeksi Fredrikki Paciuksen, toimme hänet esiin nuorison keskessä, sillä nuoruus ja hän ovat ehdottomasti yhteen kuuluvaa. Nuoruus, lakastumaton nuoruus hehkuu tämän iäkkään vanhuksen povesta, sehän on vanha tunnettu asia. Mutta vaikkapa onkin se niin tunnettu, ei se voinut olla herättämättä yleistä hämmästyä, kun tuonnotain saatiin tietää, että Fredrikki Paciuksella, puolivälissä kahdeksattakymmentä kulkevalla vanhuksella, oli tekeillä uusi sävelteos, eikä vähempää kuin — suuri opera! Tämä kevät on loistavimmalla tavalla osoittanut, mikä ehtymätön sävelten lähde tämän taide-niekan povesta virtaa. Pääkaupungin yleisö on saanut kuulla „Loreley“'n, ja havainnut sen suurenmoiseksi sävelteokseksi, teokseksi josta mainitun operan tunnettu nerokas kuuluville-saattaja, kieltämättä pätevin arvostelija, on kertonut meille sanoilla, joita, vaikka tosin yksityisessä kirjeessä meille lausuttuina, emme voi olla julki-tuomatta tässä. Hän kirjoittaa: „Opera on ihastuttava, valtaava, täynnä sävelellisiä ja soinnullisia kauneuksia, sanalla sanoen, mestariteos, ja minun mielestäni parasta, mitä Pacius on sepittänyt.“

Ennen kuin käymme kertoilemaan Fredrikki Paciuksen elämänvaiheita sekä hänen soitannollista toimintaansa ja vaikutustansa esille tuomaan, täytyy meidän ilomiehellä rientää ilmoittamaan, mitä lämmintä myötätuntoisuutta ja innokasta kannatusta hän on osoittanut tätä maamme ensimmäistä soitannollista lehteä kohtaan. Ei siinä kyllä, että hän pyynnöstä on sallinut ottaa kappaleen mainitusta uudesta operastansa lehdesämme julaistavaksi, vaan on hän sittemmin käsenyt lähettää vielä toisen kappaleen lisää,

jotka molemmat ovat nyt meidän hallussamme. Mil-
laisen esimerkin tämä kunnianarvoinen säveltäjä-
vanhus näin antaa soitantoa harrastaville kansalaisil-
lensa, ei meidän tarvitse selittää. Me tunnemme
häntä kohtaan tästä kaikesta mitä syvintä kiitollis-
uutta, eikä ainoastaan omasta puolestamme, vaan
sen asian puolesta, jonka edistystä tämä uusi yrityk-
semme tarkoittaa.

Laulujuhlista.

Uehokkaimpia keinoja harrastuksen minkä hyvänsä
virkistämiseen on kieltämättä sellaisten tilaisuuk-
sien toimeenpaneminen, joissa asian harrastajat saat-
tavat liittyä yhteisin voimin harrastuksensa hedel-
miä ilmi tuomaan. Jo vanhaan aikaan havaittiin sel-
laisten tilaisuuksien tärkeys. Kreikkalaisten suuret
kilpaleikit ovat loistavimpia esimerkkejä siinä suh-
teessa; mihin arvoon ja voimaan he niiden kautta
kohottivat voimistelun, soitannon ja runoilun, on kai-
kille tunnettu asia. Nykymaailma on monella alalla
ruvennut käyttämään samanlaatuista virkistyskeino-
teollisuuden alalla ovat näyttelyt, kuvaustaiteen alalla
samoin, ja säveltaiteen alalla laulu- ja soitto-juhlat.
Kääntyäksemme kohdastaan näihin viimeainittuihin,
luokaamme pikainen silmäys laulu- ja soittojuhlain
historiaan.

Laulu- ja soitto-juhlain syntymämaa on *Eng-
lanti*. Jo v. 1709 pani toimeen „*Sons of the Clergy
Festivals*“ Lontoossa, Paavalinkirkossa, hengellisen
laulujuhlan. Vuodesta 1724 alkoi „*Three Choirs
Festivals*“ toimittaa Gloucesterin, Worcesterin ja
Herefordin kaupungeissa, vuorovuosin kussakin, hen-
gellisiä laulu- ja soitto-juhlia. Vuodesta 1749 saakka
ruvettiin kerta vuodessa esittämään Händel'in „*Mes-
sias*“-oratoriota Lontoossa, ja v. 1768 pantiin toimeen
niinikään hengellinen laulu- ja soittojuhla, jommoisia
siitä lähtien ruvettiin siellä pitämään joka kolmas
vuosi. Mutta yhä suuremman muodon saivat tällai-
set juhlat Westminsterin apottikunnassa, jossa v. 1781
päätettiin panna toimeen loistava riemujuhla mainion
säveltäjän Yrjö Fredrikki Händel'in sadannen syn-
tymäpäivän johdosta *). Taidenieikkoja kaikista seu-
duista Englantia kokoontui silloin yhteen. Neljänä
päivänä perättäin esitettiin sitte Händel'in teoksia,
ja esittäjiä oli kaikkiansa 500, niiden johtajana tai-
tava konserttimestari ja orkesterinjohtaja Wilhelm
Cramer, kansallisuuttaan saksalainen. Näitä juhlia

uudistettiin sitte kolmena vuotena perättäin ja muut-
tuivat vähitellen vuosittaisiksi „suuriksi soitantoku-
liksi“, yhä enenevällä osanottaja-määrällä. Pian seu-
rasivat toiset Englannin kaupungit esimerkkiä; niinpä
alettiin Yorkissa samallaisia juhlita pitää v. 1791—
1802 ja sittemmin v:sta 1823 eteenpäin. Muista kau-
pungeista voisimme mainita esim. Birminghamin, Nor-
vichin ja Liverpoolin. V. 1850 ruvettiin Lontoossa
Kristallipalatsissa pitämään niinikään Händel-juhli-
a, ja on niitä siitä lähtien pidetty joka kolmas vuosi.
Englannin jälkiä seurasi lähinnä *Sveitsi*; siellä pe-
rustettiin n. s. „sveitsiläinen soitannollinen seura“,
jonka päätukenä oli innokas soitannollinen kirjailija
Nägeli ja useimmissa saksalaisen Sveitsin etevim-
missä kaupungeissa ruvettiin esittämään suuria sä-
velteoksia. *Saksassa* oli kanttori ja koulunopettaja
G. F. Bischof Frankenhäusenissa ensimmäinen soitanto-
juhlien alkuunpanija. Hänen intonsa oli niin suuri,
että hän uhrasi koko melkoisen omaisuutensa niiden
hyväksi. V. 1804 teki hän ensimmäisen yrityksen
ja v. 1810, pari kolme päivää ennen Juhannusta,
pidettiin Frankenhäusenissa ensimmäinen varsinainen
suuri soitantokuuhla, johon Bischof oli kutsunut läheltä
ja kaukaa suuren joukon etevimpiä soittonieikkoja ja
säveltäjiä, ja jossa kuuluisan viuluniekkan ja säveltä-
jän Spohr'in johdolla esitettiin Haydn'in „Luominen“
ja Beethoven'in ensimmäinen Sinfonia. Eikä tämä
väsymätön mies siihen heittänyt, vaan toimitti yhä
uusia samanlaisia juhlita Thüringissä ja muissa seu-
duissa, kaikki erinomaisella menestyksellä.

Pitkäksi tulisi luetella kaikkia niitä soitanto-
juhliä, mitä eri paikoissa Saksanmaata eri aikoina
on toimeen pantu. Mainitsematta ei kuitenkaan voi
jättää Wienin „soitannonystävain“, tämän sataluvun
alkupuolella pitämiä juhlita, joissa Händel'in oratori-
oita esitti 700-jäseninen soitto- ja laulukunta. Sa-
moin aikoin, vähä myöhemmin, muodostuivat myös
n. s. Alareinin soitantokuuhlat, joita näihin asti on mel-
kein joka vuosi pidetty vuorotellen useimmissa eri
kaupungeissa, niinkuin Elberfeldissä, Düsseldorf'issa
Kölnissä ja Aachenissa.

Johtajina näissä on ollut muiden muassa miehiä
semmoisia kuin F. Schneider, Klein, Ferd. Ries, Spohr,
Mendelssohn, Kreutzer, Reissiger, Spontini, Lind-
paintner, Hiller, F. Lachner, Liszt, Goldschmidt,
Rubinstein, Joachim, Gade, y. m.

Ranskassa pantiin soitantokuuhlat alkuun vasta
v. 1830; ne alotti „Elsassin musiikkiyhdistys“ Strass-
burgissa. *Unkarissa* alkoi Pressburgin „kirkkomu-
siikki-yhdistys“ soitantokuuhlansa myöskin niihin ai-
koin. *Hollannissa* on niitä toimitettu v:sta 1834, *Ita-
liassa* v:sta 1835 ja *Wenäjällä* v. 1836, (Rigassa).

*) Händel syntyi 23 p. Helmik. 1685 Hallen kaupungissa.

Ja mikä on tällaisten soitantojuhlain tarkoitus? Nähtävästi etupäässä suurten mestarien ylevimpien sävelteosten esittäminen mahdollisimman täydellisessä muodossa, niiden sisällystä täydesti vastaavalla tavalla. Hengelliset sävelteokset, oratoriot, ovat nimitäin sepitetyt suuria äänivoimia varten ja kysyvät sekä suurta taidollisuutta että suurta esittäjien lukumäärää, ja sellaisia varoja ei yhdessä paikkakunnassa koskaan saata olla täysin riittävässä määrässä, — siinä siis suoranainen syy tämänlaatuisten soitantojuhlien toimeenpanemiseen.

Meidän maassamme on laulujuhlien pitäminen myöskin päässyt alkuun, mutta vallan omituisella tavalla. Alkuunpanijoina ja esittäjinä ei ole ollut mitään taideniekkoja vaan ainoastaan laulun ja soitannon ystäviä kaikista kansankerroksista. Suoranaishana alkajana ja toimeenpanijana on ollut kansanvalistusseura, joka kiitettävällä innolla on kokenut laulujuhlain aatetta sovittaa itse kansan keskeen. Tietääksemme on tähän saatu aihe veljesmaastamme Virosta, jossa tämän laatuista, niin sanoaksemme *kansan-laulujuhlia* on ennemmäisinä vuosina pidetty suurella menestyksellä. Tästä esimerkistä olemme virolaisille veljillemme sydämmellisesti kiitolliset.

Tahtoisimme mielellämme antaa tarkempia tietoja Viron laulujuhlista, jotka niinkuin sanoimme, ovat olleet meille esimerkkinä, vaan jo tilan ahtauskien estää meitä siihen tällä kertaa ryhtymästä, jota paitse toivomme saavamme joltakin noiden juhlien tunnetuilta, arvoisilta toimeenpanijoilta likemmän selityksen niiden synnystä, laadusta ja kehittymisestä.

Mitä meidän oma in laulujuhlainme — joista tämä käsillä oleva on nyt toinen varsinainen, — vastaiseen kehittymiseen tulee, lienee siitä vaikea varmaa suunnitelmaa antaa, näin alussa varsinkin. Ilahduttava tosi-asia on, että kansanvalistusseuramme pyrkii innokkaasti laulujuhlain aatetta kehittämään ja toteuttamaan, jota osottaa muun muassa ne kysymykset, joita se on asettanut tämänkertaisessa juhla kokouksessansa keskustelun alaisiksi. Kysymykset, jotka ovat jo olleet sanomalehdissämme julaistuina, ovat seuraavat:

1) Jos katsotaan suotavaksi että vastedeskin pidetään laulu- ja soittojuhlat yhteydessä seuran juhla kokouksen kanssa, mitenkä ovat ne valmistettavat ja järjestettävät, jotta sekä saisivat että ansaitsivat yhteistä osanottoa koko kansassamme?

2) Mitä periaatetta pitäisi noudatettaman laulu- ja soitto kappaleiden valinnassa tulevia juhlia varten?

Koska siis nämä kysymykset tulevat nyt yleisemmän keskustelun alaisiksi laulun ja soiton ystäväin kesken, emme tahdo ennakoita ruveta lausu-

maan kysymyksenalaisista seikoista mielipiteitämme, vaan säästämme ne seuraavaan lehteen, jossa teemme selvän siitä, mihin päätöksiin kokous laulu- ja soittojuhlain laadusta ja tulevaisesta tarkoituksesta on katsonut soveliaaksi tulla.

Lopetamme siis tämän kirjoituksemme lausumalla: *Sydämmellisesti tervetulleet kaikki laulun- ja soiton suosijat ja harrastajat Suomen toiseen yleiseen laulu- ja soittojuhlaan!*

Helsingistä.

Silmäys viimekuluneeseen soitantokauteen.

Etä pääkaupunkimme rientää monessa suhteessa eteenpäin, lienee kieltämätöntä. Etä tämä edistyminen on havaittavana taiteenkin aloilla, on yhtä varmaa. Ja jos erittäin käännämme huomiomme soitannolliseen elämään Helsingissä, täytyy myöntää, että sekin monessa suhteessa on seurannut aikansa vaatimuksia.

Tosin ovat suomalaisen operan ajat ohitse, samoin ne ajat, jolloin klassillisten mestarien etevimpiä kōöriteoksia esitettiin tirehtöri Faltin'in johdolla, vaan itse konserttielämä on kaiketikin suurennut niiden monilukuisten ulkomaalaisten taideniekkojen kautta, jotka ovat ulontaneet konserttikiertonsa tänne meidän syrjäiseen maahamme. Nimet sellaiset kuin Rubinstein, Bülow, d'Albert, Menter, Sarasate, Wilhelmij, Ysaye, Artôt, Joachim, todistavat, ettei Helsinkiä ole syrjäytetty. Sitä paitsi on täällä perustettu musiikki-opisto, on asetettu voimaan orkesteri, ja kumpaisenkin etupäässä on kotimaiset miehet. Nämä seikat antanevat kyllin tukea äsköisille sanoillemme.

Luodessamme silmäyksen kuluneen talven konserttielämään pääkaupungissa, havaitsemme, ettei se ole ollut kaikkein rikkaimpia, vaan voipi kumminkin tuoda ilmiin monta taidenautintoa mitä puhtainta ja jalointa laatua.

Syys-soittoaikasi alkoi heti loistavasti meidän kotimaisen laululintuisten Alma Fohström'in ja Iida Basilier-Magelsen'in konserteilla.

Neiti *Fohström* ei varmaankaan koskaan ennen ole syntymäkaupungissansa osoittanut niin loistavaa näytettä laulutaidostansa, kuin silloin. Sitä laulun laatua, italiaista, jonka hän on valinnut itsellensä, hallitsee hän harvinaisella täydellisyydellä. Hänen koloratuurinsa on säkenöivä ja suoriutuu peloittavimmistakin vaikeuksista, ja hän on saavuttanut sangen suuren taidon kauniisti laulaa „mezza voce“, puolella äänellä. Siihen kuin lisäksi tulee äänen heleä soitto, vaikuttaa hän vastustamattomalla lumousvoimalla kuulijoihin.

Rouva *Basilier-Magelsen* ei myöskään ole isänmaatansa unhottanut. Aina muutamain vuosien perästä tervehtii hän meitä taas ja voipi yhä niinkuin muinoin ihastuttaa kuulijoihinsa. Rouva B-M:n ääni on uskomattomassa mää-

rässä säilyttänyt tuoreutensa ja pehmoisuutensa. Hänen skaalansa ja viserryksensä soivat tasaisesti ja helmeillen, ja vaikeimmatkin koloraturijuoksut livertelee hän keveydellä, mikä saattaa unhottamaan ne vaivaloiset opinnot, joiden kautta se kaikki on saavutettu. Juuri tässä suhteessa asetammekin hänet kilvoittelijansa neiti Fohström'in edelle. Samalla oli esitystavassa tällä kertaa syvä ja draamaattinen henki, jommoista harvoin ennen olemme havainneet rouva Magelsen'in laulussa.

Puhuessamme näistä molemmista laulajattarista, emme voi jättää mainitsematta erästä kolmatta, joka tosin ei mooneen vuoteen ole julkisesti konserttialissa esiintynyt, mutta aika ajoin kuitenkin pienemmissä ystävä-piireissä. Siitä huolimatta seisoo hän korkealla asemalla taiteessa ja kohoaa suuremmaksi kuin kumpikaan edellämaituista, milloin innostuksen tuli saa jalostuttaa hänen esitystensä. Unohtumattomat ovat sen vuoksi ne hetket, jolloin hän erinomaisen kauniilla äänellensä laulaa jonkun klassillisen aarian tahi saksalaisen laulelman, sillä esitykseensä osaa hän valaa syvyyttä ja sisällystä, jommoista ainoastaan nero voi aikaan saada. Mikä vahinko onkaan maamme laulutaiteelle, ettei sellaisella laulajattarella ole tilaisuutta esiintyä näyttämöllä, joka olisi ainoa oikea paikka hänen taiteellisuudellensa! Lukija tietää varmaan ketä tarkoitamme, vaan sitenkin tahdomme lausua nimen *Emmy Achté*.

Etevin ulkomaalainen taideniekka, joka syyskaudella kävi Helsingissä, oli nuori viulunsoittaja *Arma Senkrah*. Todellinen ihastuksen myrsky pääsi valloilleen, kun tuo neitonen, matka-asuun puettuna, eräässä sinfoniakonsertissa ensi kerran astui meidän yleisömmen eteen ja soitti Mendelssohnin viulukonsertin. Tätä usein kuultua konserttia kuunneltiin mitä suurimmalla mieltymyksellä, sillä jokaisessa säveleessä tuntui kuni lämpöisen sydämen tykytys, joka loi soitantoon elon ja hengen. Kun *Arma Senkrah* tarttuu jouseeensa, on ikään kuin hän koskettaisi kuulijoiensa taikasauvalla. Äänen suloinen sointu, suuri tekniikki, ne ovat hänellä vaan keinona todellisen soitannollisen aatteen esille tuomiseen. Olipa sitte joko suuri konsertti tahi pieni, vienoinen kuvitelma, niinkuin esim. Nerudan suloinen kehtolaulu „Berceuse slave“, kaikissa huokuili sama runollisuus, sama lämpö ja kaikki viehätti kuulijaa yhtä paljon.

Kevällä taas sain kuulla erästä toista viuluniekkaa, mestaria, jonka nuoruuden aika jo kauan sitte oli ohitse mennyt. Se oli professori *Auer* Pietarista. Hänkin soitti Mendelssohnin viulukonsertin, luonnollisesti vielä suuremmalla mestarillisuudella kuin neiti *Senkrah*, mutta sitä henkeä, jonka hänen nuori nais-kilpailijansa loi konsertin 1:seen ja 2:seen satsiin, sitä ei hän meidän mielestämme niihin saanut. Sen sijaan tulkitsi hän *Tschaikowskyn* „Serenade melancolique“n viehättävästi alusta loppuun asti.

Pianisteista, joita talven kuluessa on esiintynyt, tahdomme mainita ainoastaan kaksi nimeä, vaan ne nimet vastaavatkin sitte tusinan muita. Ne ovat *Eugen d'Albert*'in ja *Martha Remmert*'in. Ensin mainittu on nykyään etevin täydellisen pianonsoiton edustaja. Saksassa pidetään häntä verrattomassa arvossa. Mutta hän onkin pianisti,

joka täydellisimmällä mestarillisuudella suorittaa vaikeimmatkin tehtävät, olkoot ne klassillisia tai nykyaikaisia. Joka juonne, joka äänne käy ilmiin tarkasti ja huolellisesti. Se on hänelle mahdollista, kosk'ei mitään teknillisiä vaikeuksia hänellä laisinkaan ole olemassa.

Paitsi sitä on hänellä lyönninlaatu, joka aina kuuluu pehmeältä, kauniilta ja ylevältä ja joka ei voimakkaimmassakaan fortissimossa mene kovaksi ja raaksi. Tällaisella lyönninlaadulla voipi hän houkuttaa pianosta mitä ihanimpia sointuvärejä, joka nykyajan pianisteille on niin tärkeätä. Esittämisessään osoittaa hän mitä suurinta objektiivisuutta. Tarkimmalla tunnollisuudella hän syväytyy sävellyksen henkeen. Siinä ei ole mitään mielivaltaista tahdin ja nyansien käyttämistä, vaan kaikki käypi täsmälleen säveltäjän antamain viittausten mukaisesti, viittausten, joihin hänen nerollisuutensa vuodattaa hengen ja elämän.

Vastakohta *Eugen d'Albert*'ille on *Martha Remmert*. Hän on kokonaan subjektivinen, hän pyrkii ikäänkuin luomaan sävellystä oman käsityksensä mukaiseksi. Että se toisinaan jää onnistumatta, on selvää. Hänen innokas esityksensä ja loistava tekniikkinsä tekivät hänet ikäänkuin etuoikeutetuksi tulkitsemaan suuren opettajansa, *Frans Liszt*'in sävelteoksia. Mainitun säveltäjän es-duuri-konsertin, kuin myöskin erään hänen „Wienin iltamiinsa“ („Soirées du Vienne“) kuuluvan kappaleen esittäminen on mitä parasta voimme ajatella.

Laulutaiteilijoista kevätkaudella ei meillä myöskään ole monta nimeä mainittavaa; ainoastaan kolme, nimittäin *Hjalmar Frey*, *Michailoff* ja *Alice Barbi*.

Maalaisemme *Hj. Frey*, joka tätä nykyä on kiinitetty Pietarin venäläiseen operaan, on meidän yleisömmen suosikkeja, ja täydellä syyllä, sillä miellyttävään ääneensä on hän yhdistänyt runollisen edistuksen, ja laulutaiteessansa kulkee hän eteenpäin vakavin katsein.

Hra *Michailoff* oli iso-ääninen, italialaisen koulun kasvattama tenori. Hänen esityksensä, täynnä liioiteltuja vaikuttimia, ei mielestämme ollut konserttialin arvon mukaista.

Alice Barbi oli nimi, josta ei ennen oltu kuultu puhuttavan. Hän tuli tänne aivan tuntemattomana, mutta läksi täältä kaikkein ihaillemana. Kun neiti *Barbi* antoi ensimmäisen konserttinsa, oli vaan pivon täysi kuulijoita konserttialissa. Laululavalle astui nuori neitonen, etelän tuli mustissa silmissä, ja puettuna kallisarvoiseen vaan yksinkertaiseen, aistikkaaseen asuun. Tuskin oli ensimmäinen sävel kajahtanut, niin jo havaittiin, että siinä oli laulaja, joka ei ollutkaan aivan tavallista laatua, ja mieltymyksen osoitukset ilmaisivat, että hän yhdessä tuokiassa oli kuulijansa valloittanut. Ihastus kasvoi joka numerolta, ja kun hän viimein oli laulanut „Ruusun kankahalla“ (*Haiden-Röslein*) ja „Kuivia kukkia“ (*Trockne Blumen*), kumpainenkin *Schubert*ilta, vallitsi salissa ihastus, jommoista harvoin olemme havainneet. Neiti *Barbi*'lla ei kyllä ole ääni suuri, mutta se on erinomaisen suloinen mezzo-sopraani ja hän käyttää sitä taidolla, joka saa etsiä vertojaan. Hän on taiteilija myöskin viululla ja sen vuoksi rakentaa hän äänenmuodostuksen samoille perustuksille, joihin viuluniekkan

tulee nojautua, saadaksensa keveällä, pehmeällä jousenvedolla kauniin äänen soittimestansa. Kuultiin muistutettavan, että hänen äänensä muutti väriä eri registreissa, vaan me puolestamme havaitsimme, että tämä väri vaihtelu aina saattoi aikaan vissan vaikutuksen ja että se siis oli tahallista. Läheisessä yhteydessä äänen käyttämisen kanssa on sanojen lausuminen. Se oli tavattoman selvä; kuuli ja saattoi tajuta sanat aivan yhtä selvästi, kuin jos olisi ne kirjasta lukenut. Mitä esitykseen tulee, kävi siitä ilmiin äly ja syvä tunne. Mutta sen ohessa vallitsi siinä taiteellinen miltti, joka ei konsanaan sallinut hehkun ja intohimon mennä yli kauneuden rajojen, vaikka suoritus oli täynnä draamatillista eloa.

Talven kuluessa on vielä kaksi nuorta kotimaista laulajatarta, neidet *Hanna Ericsson* ja *Elin Fohström*, antanut ensimmäisen näytteensä konserttisalissa. Heillä on molemmilla hyvät laulun ainekset ja mikä parempi, hyvä kyky. Heidän esiintymisensä osoitti, että he ovat harjoittaneet opintojansa hyvällä johdolla ja että heistä sopii toivoa paljo hyvää tulevaisuudessa.

Vielä on jällellä mainittavanamme eräs soitannollinen ilmaus, vaikka se ei oikeastaan kuulu konserttisaliin. Tarkoitamme Fredr. Paciuksen uuden operan „*Loreleyn*“ esittämistä. Meillä ei ole tilaa laveasti siitä puhumaan, mutta tahdomme kumminkin lausua ihmettelymme tämän sävelteoksen suhteen. Jo se seikka, että mies, joka jo on kaukana tuottelijaisuuden ijästä, on voinut luoda operan, on kummastuttava, mutta että hän siinä on noudattanut uudemman aikaisia periaatteita ja että innostus vielä on hänet siinä määrässä valloittanut, kuin teos osoittaa, sen täytyy meissä herättää mitä suurinta ihmettelmistä. Totta on, että ensi kuulemalta ei voitu kaikkia operan kauneuksia tajuta, mutta yhtä totta on, että jo toisella ja kolmannella kerralla havaittiin se rikkaaksi kauniista, kuvaavista säveleistä sekä voimakkaista draamatillisista kohdista. Sen vuoksi näytettiinkin operaa, niinpian kuin hinnat alenivat, täysille huoneille ja yleisön mieltymys kasvoi iltana illalta. Etusijassa mainittakoon nimi-osan esittäjä rouva *Engdahl*, joka suoritti Lenoren tehtävän mestarillisesti, niin hyvin laulun kuin näyttelemisen puolesta. Lähinnä häntä veti huomiota hra *Ojanperä*, joka suoritti Hubert'in, Lenoren isän osan. Niin hyvin huolellisella, lämpimällä laulullansa, kuin eloisalla näyttelemisellensä voitti hän yleisön myötätuntoisuuden puolelensa. Neiti *M. Lagermarck* suoritti Pfalzin kreivinnan osan hyvästi ja hänen oivallinen, kaunis äänensä teki aina mitä parhaimman vaikutuksen. Tenorin, Pfalzin kreivin Oton osan, lauloi eräs ulkomaalainen laulaja hra *Scheidweiler*. Hän ei voinut herättää mitään suurempaa mieltymystä, koska niin hyvin laulu, kuin näyttelemisen puuttui sekä älyisyyttä että sydäntä. Hänen kelvollinen, vaikka vähän kovanlainen äänensä teki kuitenkin hyvän vaikutuksen ja näyttelemisessä oli havaittavana jonkunmoinen varttumus. Köörit menivät yleensä hyvin ja sointuivat täyteläisesti.

Paljo työtä ja paljo vaivaa on pantu tämän operan kuuluville-saattamiseen; suurin puuha ja vaiva on ollut hra

tirehtööri R. Faltinilla, joka on ottanut harjoittaaksensa operan ja jonka ansioksi se siis jääpi, että opera on tullut näytetyksi. Samoin ovat hra tohtori K. Bergbom ja neiti E. Bergbom, joiden huolena näyttämöllinen puoli on ollut, uhranneet paljo aikaa siihen, ja myöskin ne naiset ja herrat, jotka hyväntahtoisesti ovat laulaneet koorissa, ovat innolla ottaneet osaa yhteiseen työhön.

Tietysti olisi paljo vielä sanomista orkesterin sinfonian-konserteista, mutta kirjoituksemme on jo venynyt muutenkin niin pitkälle, ettei sen jatkamista salli enää tila eikä lukijan malttavaisuus.

—t.

Niitä näitä.

— Talvella 1799 pistäytyi muuan ystävä Mozartin luokse ja tapasi hänet työhuoneessansa täydessä tanssin vauhdissa vaimonsa kanssa. Kysyttyänsä, mitä tämä ilo merkitsi, vastasi Mozart nauraen: Me rupesimme tanssimaan lämpimiksemme, sillä meillä on vilu, eikä ole millä ostaa puita.

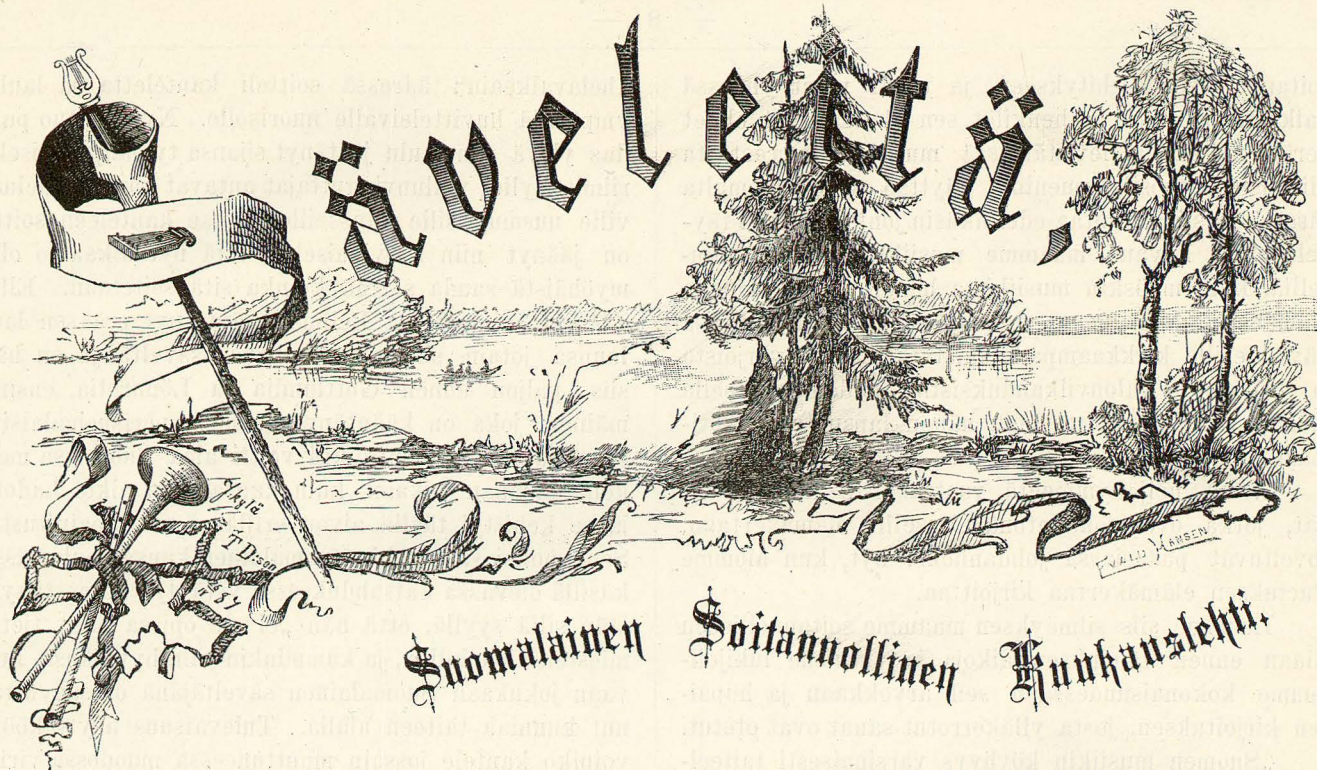
— Suuren italialaisen säveltäjän *Spontinin* rinta oli monilla tähdillä ja kunnianmerkeillä koristettu; juhlatiloissa oli hänellä ne kaikki näkyvissä ja kun hän kerta oli eräässä suuressa soitantujuhlassa Hallessa, huomautti muuan vanha soittoniekka toveriansa, sanoen: „katsoppas vaan, kuinka monta kunniamerkkiä Spontinilla on, — Mozart'illa ei ollut yhtään!“ Spontini, joka osasi kylliksi saksaa ymmärtääksensä tuon pakinan, kääntyi äkkiä puhujan ja lausui: „Hyvä ystävä, Mozartpa ei tarvinnutkaan yhtään.“

— **Kantele teatterinäytännössä.** Viime talvisissa „*Faust*“-näytännöissä Helsingin suomalaisessa teatterissa käytettiin kanteletta Mefistofelen tunnettua serenadia säestämään, s. o. kitaraa jäljittelemään, ja luonnistuiinkin siihen erinomaisen hyvin. Tämä lienee ensimmäinen kerta, jolloin meidän vanha kansallissoittokoneemme on päässyt sellaiseen palvelukseen. Sopisi hyvällä syyllä muiden teattereiden seurata esimerkkiä tarpeen tullessa.

Lukijan huomioon!

Syy miksi tämä ensimmäinen numero tarjoaa nuottikappaleen katkonaisena, on se, että nuottityypit saapuivat Saksasta niin viimeisessä hetkessä, et'ei ehditty latoa enempää kuin 2 sivua. Jälkipuoli kappaletta liitetään seuraavan numeron mukaan.

Toimittaja.

N:o 2.

Tilauhinta
vuodelta 4 markkaa.

Heinäkuu.

Ilmoituksia
25 p. pieneltä riviltä.

1887.

SÄVELEITÄ,

SUOMALAINEN SOITANNOLLINEN KUKKAUSLEHTI

ilmestyy Jyväskylässä allekirjoittaneen toimittamana ja Jyväskylän kirjapainon osakeyhtiön kustantamana ja tarjotaan täten tilattavaksi.

Useat maamme sävelniekat ovat hyväntahtoisesti luvanneet lehdelle arvollista kannatustansa. Näistä on meidän kunnia mainita nimenomaan herrat yliopiston musiikintirehtöri *R. Faltin*, kapellimestari *R. Kajanus*, tohtori *E. A. Hagfors* ja koulunopettaja *E. Genetz*, joita paitse useat muut säveltaiteen harrastajat ovat aikoneet muistaa lehteä sävellyksillä ja kirjoituksilla.

Lehden tilauhinta (Kesäkuusta vuoden loppuun) on: Suomessa kaikkine postimaksuineen 4 markkaa — tilattakoon sitä joko postikontoreissa tahi ristositeessä lähetettäväksi suoraan ulosantopaikasta osoitteella: Jyväskylän kirjapaino. — Wenäjällä 2 ruplaa; Amerikassa 1 dollari; Skandinaviassa 3 kruunua; ja Saksassa 4 riikin markkaa. Irtonais-numerojen hinta on 75 penniä. Jyväskylässä Kesäkuun 10 p. 1887.

P. J. Hannikainen.
Filosofian Maisteri.

Silmäys maamme musiikin historiaan.

Fredrikki Paciuksen nimi on niin kiinteässä yhdistyksessä Suomen soitannollisen elämän alkujuuriin, että, ruvetessamme kertomaan hänen elämänsä ja vaikutustansa, näemme suorastaan tarpeelliseksi luoda ensin silmäyksen niihin aikoihin, jolloin soitannollisen elämän ensi sydämentykytykset alkoivat tuntua meidän kylmässä Pohjolassamme, näyttääksemme, millaisiin oloihin Pacius joutui vaikuttamaan. Paciuksen edelläkävijänä oli, niinkuin tunnettu, *Bernhard Henrik Crusell*. Hänen elämänsä käsittää koko sen aikakauden, jolloin taiteellinen musiikki alkoi kohottaa ensimmäisiä taimiansa ja puhjeta niihin kukkasiin, jotka hänen ja varsinkin Paciuksen aikana pääsivät teräänsä. Kaikki soitannollinen sivistys maassamme on siis Crusellin ajoilta, ja suuressa määrässä on hän siihen vaikuttanut.

„Voidaksemme oikein käsittää hänen suhdetansa tuohon sivistykseen“, lausuu hänen elämäkertojansa teoksessa „Finlands minnesvärda män“ (I nidos), „olisi kentiesi asianmukaisempaa hänen elämäkertansa mukana luoda katsaus musiikin historiaan Suomessa aina näihin aikoihin saakka. Mutta koska hän jälkimäisen, suuremman osan elämänsä asui ulkona isänmaastansa, suoranaisesti vaikuttamatta sen

soitannolliseen kehitykseen, ja useat muut yhdessä vaikuttavat syyt ja henkilöt sen ohessa ovat olleet herättämässä ja levittämässä musiikin harrastusta viimeisinä vuosikymmeninä, näyttää soveliaammalta tässä sen sijaan antaa edeltäkäsikin jonkunmoinen täydellisempi kuvaus maamme musiikista ennen Crusellia, kuin myöskin musiikista hänen varhaisempaan elämänsä aikana, sen vuoksi, että hänen kuvansa kävisi esille kirkkaampana niistä hämäristä varjoista ja heikoista valonvilkahduksista, joiden vaiheella musiikki rupesi koittamaan hänen lapsuutensa kotimaassa“.

Nämä neljäkymmentä vuotta sitte lausutut sanat, jotka ovat johdantona Crusellin elämäkertaan, soveltuvat pääasiassa johdannoksi nyt, kun aiomme Paciuksen elämäkertaa kirjoittaa.

Luomme siis silmäyksen maamme soitannolliseen tilaan ennen Paciuksen aikoja ja jätämme lukijoillemme kokonaisuudessaan sen arvokkaan ja hupaisen kirjoituksen, josta ylläkerrotut sanat ovat otetut.

„Suomen musiikin köyhyys varsinaisesti taiteellisessa merkityksessä saa selityksensä siitä, että kylmä ilmanala ja se raskas välttämättömyys, joka pakottaa ihmiset täällä melkein yksinomaan aineellisista tarpeista huolta pitämään, tukahduttavat kauneuden aistia ja estävät taiteen kehittymistä, jopa siihen määrään, että melkein koko nykyaikainen soitannollinen sivistys näyttää tulevan enemmän hyvän käytösparren noudatuksesta, kuin varsinaisesta, vapaasta taiteelle antautumisesta. Protestanttinen kirkkomusiikki, vaikka kohta urkujen säestämä, rajoittuu kuitenkin vaan koraalin piiriin ja vaikuttaa siis vaan yhdeltä puolen musiikin kehitykseen. Vieläpä on viime aikoina tehty se muistutus Suomen musiikkia kohtaan, että sillä ei ole mitään kansallista ominaisuutta, ja itse kansasta on sanottu, että se joutoaikoinansa rakastaa vaan meluvia huvituksia, joissa sävelettäret eivät viihdy. Niin ei ollut ainakaan laita entisaikoina, vaikka nykyään näyttää valitettavasti tuo seikka toteutuvan, sittenkuin paha kohtalo on sallinut niin, että kansallinen soitto ja laulu ei saa vapaasti oman luonteensa mukaan kehittyä. Jo ammoisista ajoista on suomalaisilla kumminkin ollut omia säveleitänsä ja oma soittokoneensakin, *Väinämöisen kantele*, jonka vienot äänet soveltuvat maan ihanteellisen luonnon ja kansan tyyneen, hiljaisen mielenlaadun kanssa hyvästi yhteen. Kantele säesti muinoin niinhyvin runoniekkojen ihanoita lauluja kuin kansan iloisia tansseja, sanalla sanoen, riitti kyllin heidän riemuksensa. Vielä muutamia vuosikymmeniä taaksepäin oli sydänmailla tavallista, että isäntä helatorstain aattona jollain mäellä

„helavalkeain“ ääressä soitteli kanteletta ja laului ympärillä huvitteleivalle nuorisolle. Nyt on tuo puhdas ylevä runolaulu jättänyt sijansa tyhjänpäiväiselle riimittelylle; viulunvinguttajat antavat vauhtia meluville uusmuotisille tansseille ja itse kanteleen soitto on jäänyt niin harvinaiseksi, että nyt alkaa jo olla myöhäistä saada selvää kuinka sitä soitetaan. Ellei *Dübeck* erehdy, on Bellman käyttänyt eräasen lauluunsa jotain suomalaista kansansäveltä ja on hän siis, paljon ennen Gottlundia ja Lönnrotia, ensimmäinen, joka on kääntänyt huomion perisuomalaisiin säveleihin. Taidemusiikki voitti alaa Suomessa melkein samaan aikaan kuin kansallinen alkoi kadota ja se kehittyi täällä aivan erillensä vastamainitusta. Sen vuoksi saattaakin suomalainen kansanlaulu tässä käsillä olevassa katsahduksessa vetäytyä kainosti syrjään sillä syyllä, että hän „ei ole opissa ollut, tietomiesten tienohilla“, ja kumminkin olla hyvillensä, kun vaan jokukaan Suomalainen säveltäjänä on saavuttanut kunniaa taiteen alalla. Tulevaisuus näyttäköön, voipiko kantele jossain muuttuneessa muodossa viritää korkeampia ja iloisempia säveleitä kuin tähän asti.

Alkupuolella 1600-satalukua havaitaan jo musiikkia harjoitetun kouluissamme. Tuossa kymmenen vuotta ennen akatemiaa perustetussa *Collegium* eli *Gymnasium Aboense*'ssa harjoitettiin joka päivä kello 12—1 musiikkia varten rakastettuna toimenä *Collegium lectorium*'issa, ja koulussa opetti director cantus kollegain avulla rehtorin läsnä ollessa koraalimusiikkia. Kun Turun akatemia 1640 vihittiin, kulki etumaisinna juhlasaatossa linnasta kolme trumpetin puhaltajaa ja herpuukkia, jotka toimittivat tehtävänsä kaikella utteruudella. Kreivi Brahe, joka seurueineen tuli kaleijalla kaupunkiin, otettiin vastaan torven-toitotuksilla ja puukanlyönnillä presidentti Kurck'in talossa. Akatemiassa tarjottiin musiikkia Samuel Hartmannin johdolla, ja sen lomassa paukutettiin tykkejä kirkon luona ja kreivin kaleijassa Aurajoella. Musiikki oli jonkunlaista moniäänistä laulua, jota nimitettiin „diskanteeraamiseksi“. Näitä laulajia käytettiin sangen yleisesti koraalilauluun hautajaistoimiuksissa sekä pitkinäperjantaina laulamaan kärsimysmusiikkia, vähäisestä maksusta kerralta, maksusta, jonka suuruus riippui Turun porvarein ja kollegiain anteliaisuudesta.

Soittimellista musiikkia alettiin myös pitää asiaan kuuluvana. Vuonna 1673 pyysi director cantus Salmenius pasunoita kouluun, vaan konsistorio julisti sellaisten hankkimisen kouluneuvoston yksinomaiseksi asiaksi, lisäten siihen kaupanpäälliseksi pilkallisesti, että tirehtöri itse, kosk'ei hän laulussa ollut suuria

aikoin saanut, *) joutuisi menettää virkaansa ja konrektorista tulla hänen sijaansa moderator cantus. Tosiaan onkin laulunopettajan toimi kouluissa ja kimnaaseissa aina meidän aikoihin saakka pidetty sivuammattina jollekin koulunopettajalle tahi konsistorion amanuensille. Sata vuotta sitte oli tuommoisen laulun-tirehtöörin Porvoon kimnaasissa harjoittaminen tunti päivässä nuorisoa lauluun, vaan hänellä ei ollut siitä mitään muuta varsinaisempaa palkkaa kuin 168 taaleria kuparissa teinirahoista. Vähän parempaa palkkaa nautti akatemian musiikintirehtööri; hänellä oli, niinkuin muillakin harjoitusmestareille, ylimääräisistä valtiovaroista 359 taaleria, ja siihen lisäksi ehdoton vuotuinen kolehti Turun ja Porvoon hiippakunnista palkan täytteeksi. Uskottavasti oli akatemiassa vanhoista ajoista tuomiokirkon urkuri musiikintirehtöörinä. Urkurin velvollisuus oli myöskin joulurauhan julistustilaisuudessa musikanteillensa lisätä porvarisuväen loistoa.

Ensimmäiset urut Turun tuomiokirkkoon saatiin v. 1670 eversti Horn'in, Karunan herran, ja kauppias N. Kock'in anteliaisuuden kautta, ja niitä oli yhdet suuremmat ja yhdet pienemmät, asetettuina yhteiselle lehterille Gezeliusten hautaholvin yläpuolelle. V. 1727 rakennettiin kommissarius Wittfooth af Cahman'in lahjoittamilla varoilla Tukholmassa uudet ja asetettiin nykyiselle urkulehterille. Vuodesta 1771 kuolemaansa asti, Kesäk. 9 p. 1791, oli urkuri K. P. Lenning akatemian musiikintirehtöörinä ja toimitti 2 kertaa viikossa soitannollisia harjoituksia. Eräs Suomalainen, Kaarlo Torenberg, palasi Syyskuussa 1793 Amsterdamista Turkuun ja valmisti, korjasi ja uudisti urkuja ja pianoita huokeampiin hintoihin kuin millä yhtä hyviä semmoisia soittokoneita voitiin ulkomailta saada. Hän keksi ja valmisti uudenkin soittokoneen, jonkunmoisen yhdistyksen kaikista orkesterissa käytetyistä soittimista, ja sillä koneella hänen poikansa syksyllä 1805 antoi kaksi konserttia. Tämä hänen poikansa Juhani, jo syyskuussa 1793 tuomiokirkon urkuriksi otettu, opetti kaupunkilaisille pianonsoittoa. Urkurin palkka oli tämän vuosisadan alkupuolella saakka tuo v. 1696 määrätty 16 riikintaa-leria 32 killinkiä, jonka vuoksi urkurin täytyi vuosittain erityisellä ylöskannolla kerjätä varoja toimeentuloksensa. Akatemia sai viimein, Helmik. 22 p. 1811, valtiovaroilla palkatun musiikintirehtöörin. Ensimmäiseksi tuli Kaarlo Wilh. Salgé.

Kauniina aamuruskona koitti Suomelle Kustavi III:n aikakausi. „Thana parvi laulun palvelijaksi

*) — — „emedan han icke med cantu stor proob gjort hafver“ —

Solmeusi somast' Auran rannalla“ vuonna 1770, *) ja sen etupäässä oli miehet semmoiset kuin Porthan ja Clevberg (Edelcrantz), ja sattuvasti otti se itselleen nimeksi: *Aurora-litto*. Tämän seuran tarkoituksena oli täydemällä todella kuin siihen asti harjoittaa ja levittää historian sekä ruotsin ja suomen äidinkielen oppimista ynnä kehittää aistia, kaunokirjailua ja kaikkia taiteita, joiden joukossa musiikki pian tuli lempi-aineeksi. Seura antoi Elokuun 19 päivänä 1773 Baer'in talossa ensimmäisen konsertinsa, jossa muun muassa esitettiin tilaisuutta varten sävelletty, tarpeenmukaisilla sanoilla varustettu laulu sen voiton kunniaksi, jolla Kustavi III oli poistanut anarkian. Se kaunokirjallinen henki, joka nyt oli päässyt vireille, loi sanomalehden: *Tidningar af ett Sällskap i Åbo* **) (v:sta 1771) naislehden: *Konsten att behaga* **) (1782), *Angenema sjelfsväld* **) (1783), sekä hauskan ja miellyttävän seuraelämän. Musiikin harrastajista oli sellainen puutos, että Zaar konsertillansa v. 1782 — tämä oli kenties ensimmäinen muukalaisen soittoniekan pitämä — sai yksin esittää viulu- ja soittokappaleensa tahi sitralla säestää itseensä. (Jatk.)

Milloin tulee maamme uusi koraalikirja?

Niinkuin tunnettu, asetti viime kirkolliskokous komitean valmistamaan uutta koraalikokoelmaa meidän maallemme. Tämä komitea on nyt istunut koossa koko viimekuluneen kevättalven ja, sen mukaan mitä tietoomme on tullut, saanut jo itse koraalisävelten valitsemisen suoritetuksi. Lopullinen tarkastelu on jäänyt syksyyn. Olemme myös kuulleet, että komiteassa on erään asian suhteen valinnut toisistaan suuresti poikkeavia mielipiteitä. Koska mainittu asia ei aivan vähässä määrässä tule vaikuttamaan seurakuntiemme kirkkolauluun, otamme sen tässä puheeksi, siinä aikomuksessa, että kirkkolaulumme harrastajat ottaisivat lausuksensa mielipiteitensä, ja tultaisiin laajemman keskustelun kautta näkemään, kumpi katsantokanta on yleisössä enemmän vallalla ja ehkäpä myös, kumpi on enemmän oikeutettu. Mielipiteiden eroavaisuus koskee nimittäin koraalien rytmillisyyttä.

Toisen mielipiteen mukaan tulee koraalien olla ta-saisia, s. o. sellaisia, joissa joka tavu lauletaan tai soite-taan yhtä pitkäksi, jommoisia meidän nykyänsä käytännössä olevat koraalit ovatkin; toisen mielipiteen mukaan tulee

*) „En herrlig krets åt sångens dyrkan egnad Vid Auras strand sig slöt i skönt förbund“.

**) „Sanomia eräältä seuralta Turussa“ — „Miellyttämisen taito“ — „Herttaisia vallattomuuksia“.

koraalien olla rytmillisiä, s. o. samoin kuin tavalliset laulut, joissa eri tavujen nuotti-arvo vaihtelee. Sen mukaan saadaan koraaleja jo tahtilajinkin puolesta varsin vaihtelevia, esim. $\frac{3}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{6}{4}$ j. n. e.

Koska tämä asia on vanhassa musiikkimaassa, Saksassa, ollut monien kiivaiden väitösten alaisena, jätämme lukijoillemme tässä erään näitä seikkoja koskevan vanhemman kirjoituksen, joka kannattaa tasaisen koraalin säilyttämistä kirkkolauluna. Rytmillisen koraalin puolustajat saavat tämän johdosta tilaisuuden tuoda lehdessämme esiin sen ansiot ja paremmuuden tasaisen koraalin rinnalla, ja toivomme on, että he sen mielellään tekevätkin.

„Taide on“, kirjoittaa saksalainen musiikkimies, „kaikkina aikoina pyrkinyt palvelemaan kirkon ylevyyttä ja pyhyyttä. Rakennustaide, kuvanveisto, maalaus, runous ja musiikki omistavat tuon ylevyyden ja pyhyyden luonteen mitä suurimmassa määrässä, niin että niitä voimmekin sen vuoksi pitää kirkollisina taiteina. Vielä meidän päivinämme saadaan ihmetellä rakennustaiteen yleviä muistomerkkejä keskiajan göötiläisissä kirkkoissa, jotka niin selvästi ilmaisevat ankaran-uskonnollista mieli-alaa, jotka jätti-läisrakennuksellansa antavat meidän aavistaa Ijankaikkisuuden ja Pyhyyden äärettömyyttä, jotka, sanalla sanoen, valtavan aaterikkaan ja aistillisen komeutensa vuoksi ovat pidettävät kauneuden korkeana, ihmeteltävänä esikuvana. Niin yhdistyi kauneus ylevyyden aatteeseen, tulkitsemaan katselijalle jumalallisuutta, ja siihen hänen mieltänsä suuntaamaan.

Kun katselijan mieli näin oli herätetty korkeutta kohden nousemaan, ei todella ollut mitään sen parempaa, tehokkaampaa välikappaletta, täyttämään sitä äärettömyyden aavistuksilla ja kääntämään sydäntä hartauteen, kuin musiikki valtavine sävelvirtoineen.

Mutta kirkkolaulu oli *Ambrosiuksen* ja *Gregoriuksen* ajoilta saakka yksityisten (pappien) ja jonkunmoisen kirkkoköörin hallussa, eikä seurakunta kokonaisuudessaan ottanut siihen mitään osaa. Vasta myöhemmänä aikana tapahtui siinä muutos, ja tämän saattoi aikaan uskonpuhdistus. Lutherus, joka tahtoi, että „rouva Musica olisi sen palveluksessa, joka sen on luonut“, valitsi ja kokosi todellisenä musiikintuntijana parhaat säveleet kansasta, joka niitä silloisessa uskon-innossansa raikkaasti ja voimakkaasti lauleli, „tasaisella, yksinkertaisella tavalla, yhtäpitkässä äänenvedossa“, niinkuin vanha vallitseva *Gregoriaaninen* kirkkolaulu, n. s. *musica plana* (tasainen musiikki) vaati. *Musica mensurata* (mitattu) käsitti sitävastoin kirkon ulkopuoliset laulut (siis oikeat kansanlaulut), ylimalkain sellaiset, joiden eri pitkät äänneet täytyi tahteihin tarkasti määrätä ja järjestää. Kirkkolaululle antoi tuo tasainen pitkävetäinen laulutapa vissin juhlallisuuden ja arvokkaisuuden, joka loi temppeliin pyhyyttä ja ylevyyttä ja joka virren kokonaan erotti keveästä maailmallisesta kansanlaulusta, missä yhä vaihteleva äänneiden pituus oli vallalla. (Rytmi).

Jos kohta silloiset kanttorit, jotka samalla olivat useimmiten myöskin säveltäjiä, alkoivat taiteessansa nou-

dattaa sitä muotia, että tuollaisen rytmien varaan sommittelivat myöskin koraaleja (hyvin luultavasti vanhoja värssymittoja noudattaaksensa), niin olivat tämänlaatuiset muodostelmat kumminkin tarkoitetut vaan sen aikaisia, sangen taitaviksi harjaantuneita lauluköörejä varten, niinkuin sen ajan koraaliteoksista, jotka ovat rakennetut neli-, viisi- ja kuusi-äänisiksi, on kyllä nähtävänä. Sen laatuista musiikkia nimitettiin muutoin „Figuraali-musiikiksi“, joka oli samaa kuin äsken mainittu *musica mensurata*. Niinpä sanoo esim. *E. Glarean Dodecachordon*'isänsä: „Laulu on kahta laatua; toinen on yksinkertaista ja yhtämuotoista, sitä käytämme kirkkoissa, ja siitä puhuu *musica plana*; toinen on moninkertaista ja monimuotoista, ja siitä puhuu *Figuraalimusiikki*.“

Tästä voidaan siis selvästi päättää, että yksinkertainen, luonnollinen koraali oli enemmän kansaa varten, taiteellinen ja rytmillinen sitä vastoin enemmän harjaantuneita taitavia lauluköörejä varten aiottu.

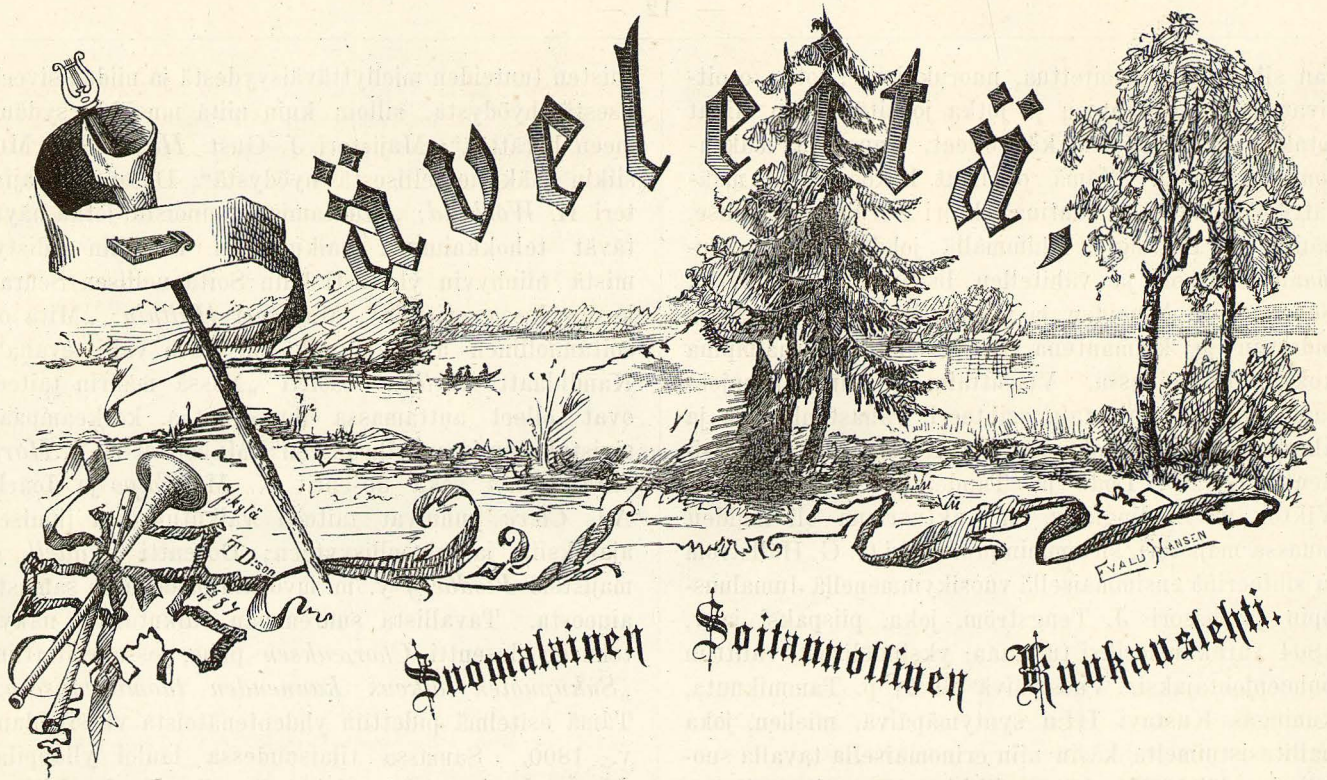
Jo *Palestrina*, kirkkomusiikin yleinen edeltäjä, oli sitä mieltä, että kirkkolaulun korkeus oli rytmiton ja siinä juuri sen perikuvallinen muoto. Rythmi on tosin kyllä meidänkin koraaleissa, mutta äänneiden pituudet ja lyhydet eivät ole niin vaihtelevat ja kirjavat, vaan niiden määräjänä on enemmän tekstin tavujen pituudet ja lyhydet. Mutta rytmillisessä koraalissa ei ole tätäkään ulkonaista lakia noudatettu, ja sen vuoksi loukkaakin tuntoa vähä väliä säännötön, peräti nurinpäinen pitkien ja lyhyiden tavujen asettuminen niitä vastaavien pitkien ja lyhyiden äänneiden yhteyteen.

Mutta tahdottaisiinko todella vielä meidän aikoinamme kansalle, mikä kerran, ja täydellä oikeudella, pysyy kiini totutussa, todella kirkollisessa laulutavassansa, tyrkyttää tuota yhtä epäkirkollista kuin vaikeata rytmillistä koraalilaulua? Eikö sen kautta todellisesti hengellinen laulu muuttuisi pelkäksi maailmalliseksi ja jokapäiväiseksi?

Olkoon rytmillinen koraali aina arvossansa ja pysyköön taiteen historiallisena muistomerkkinä, mutta sen aika on jo ohitse ja maatkoon se kuolonuntansa tomuisessa taide-arkistossa, jonne vaan joku yksinäinen taiteen ystävä tahi muinaistutkija suuntaa askeleensa.“

Niitä näitä.

— Eräässä kirjeessä Milanosta, vuodelta 1771, kirjoitti *Mozart* muun muassa: „Lähinnä meitä asuu ylisessä suojassa viulunsoittaja, alisessa suojassa myöskin viulunsoittaja, viereisessä suojassa opettaja, joka antaa opetusta laulussa ja meidän vastapäätä olevassa suojassa asuu oboensoittaja; sepä on musiikkia sepittäessä hauskaa, se synnyttää aatteita ja ajatuksia.“ Tällaisista olosuhteista huolimatta valmisti, omituista kyllä, nuori (silloin 14 vuotias) ja tunnokas *Mozart* suurimman osan tilatusta juhlanäytellystensä „*Ascanio in Alba*“, joka sitte tavattoman suurella ihastuksella ja suosiolla näytettiin.

N:o 3.

Tilauhinta
vuodelta 4 markkaa.

Elokuu.

Ilmoituksia
25 p. pieneltä riviltä.

1887.

SÄVELEITÄ,

SUOMALAINEN SOITANNOLLINEN KUKKAUSLEHTI

ilmestyy Jyväskylässä allekirjoittaneen toimittamana ja Jyväskylän kirjapainon osakeyhtiön kustantamana ja tarjotaan täten tilattavaksi.

Useat maamme sävelniekat ovat hyväntahtoisesti luvanneet lehdelle arvollista kannatustansa. Näistä on meidän kunnia mainita nimenomaan herrat yliopiston musiikintirehtöri *R. Faltin*, kapellimestari *R. Kajanus*, tohtori *E. A. Hagfors* ja koulunopettaja *E. Genetz*, joita paitse useat muut säveltaiteen harrastajat ovat aikoneet muistaa lehteä sävellyksillä ja kirjoituksilla.

Lehden tilauhinta (Kesäkuusta vuoden loppuun) on: Suomessa kaikkine postimaksuineen 4 markkaa — tilattakoon sitä joko postikonttoreissa tahi ristositeessä lähetettäväksi suoraan ulosantopaikasta osoitteella: Jyväskylän kirjapaino. — Wenäjällä 2 ruplaa; Amerikassa 1 dollari; Skandinaviassa 3 kruunua; ja Saksassa 4 riikin markkaa. Irtonais-numerojen hinta on 75 penniä.

P. J. Hannikainen.

Filosofian Maisteri.

Silmäys maamme musiikin historiaan.

(Jatkoa 2:seen n:roon).

Käännekohta Suomen musiikin historiassa tapahtui v. 1790, jolloin „*Musikaliska Sällskapet*“ Turussa perustettiin, seura, yhäti kasvaen sisällisessä vireydessä ja vaikuttaen koko maan soitannolliseen sivistykseen, kesti keskeytymättä 18 vuotta, eli sotavuoteen 1808. Pieni seura musiikinharrastajia, jotka siihen asti olivat huvitelleineet yksityisillä konserteilla, tekivät nimittäin ylempänä mainittuna vuonna päätöksen, saattaa soitannolliset harjoituksensa yleisemmiksi, siten niinhyvin edistääksensä omaa vaurastumistaan, kuin myöskin sen ohessa elähdyttääksensä ja kannattaaksensa nuorukaisia, joilla oli taipumusta ja halua lauluun tahi soittoon. Ehdotus voitti suosiota. Jo ensimmäisenä vuonna kirjoittausi 216 jäsentä, joten kyettiin vuokraamaan sovelias huone, hankkimaan omia musiikkitarpeita, tarpeellisimpia soittimia y. m. Määrätystä palkasta ja parista vuotuisesta resettikonsertista saatiin konserttimestari *Ferling* muuttamaan Tukholmasta soitannollisia harjoituksia johtamaan. Hän oli, vaikka vaan keskinkertainen viulunsottaja, seuran kapellimestarina koko sen aikakauden. Vuonna 1793 avattiin vastaalkaville musiikin opetuslaitos, jossa, seu-

ran sihteerille ilmoitettua, nuorukaisille, jotka osoitivat halua soitantoon ja jotka jo sitä ennen olivat jotakin soittokonetta käsitelleet, annettiin maksutonta opetusta. Nämä oppilaat kokoontuivat määrättyinä päivinä ja tuntina lehtori Nordbergin luokse, hänen ja Ferlingin lähimmällä johdolla harjaantumaan soittoon ja vähitellen lisäämään orkesteria. Seuran soittokoneiden ja musiikkitarpeiden varastoa pidettiin jo kolmantena vuonna mitä parhaimpina koko valtakunnassa. Vuosittain valittiin puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja ja aktuarius ynnä hoitokunta. Puheenjohtajina oli presidentit G. W. Lode ja Tandefelt, kontreamiraali Viktor v. Stedingk y. m., aktuariona oli muiden muassa majisteri, sittemmin professori G. G. Hällström ja sihteerinä ensimmäisellä vuosikymmenellä Jumaluusopin professori J. Tengström, joka, piispaksi ja v. 1804 varakansleriksi tultuaan, yksimielisesti valittiin puheenjohtajaksi. Vuosipäivä oli 24 p. Tammikuuta, kuningas Kustavi III:n syntymäpäivä, miehen, joka hallitusistuimelta käsin niin erinomaisella tavalla suojeli ja elähdytti sekä musiikkia että muita taiteita. Tuona päivänä, noin kello 4—6 vaiheella, tavallisesti kello 5:ltä j. p. p. vietti Soitannollinen Seura joka vuosi perustamisensa muistoa kaikella mahdollisella loistolla, ja näissä juhlissa oli läsnä suuri joukko kaupungin asukkaita kumpaistakin sukupuolta, niin hyvin vallasväkeä kuin porvaristoa, sittenkuin jotakin viikkoa ennen seuran virkamiehet tulevaisuudeksi olivat valitut sekä vuosikertomus seuran hoidosta ja tilasta oli luettu. Juhlallisuus alkoi jollain sinfoniolla, sen jälkeen joku seuraan kuuluva musiikinharra-astaja tahi jäsen piti tilaisuuden mukaisen puheen, jonka perästä konserttia jatkettiin. Loppu-illan aina puoleen yöhön saakka, jopa kauemmaksikin, huvittelihe seura musiikilla, puhelulla, tanssilla ja muilla seuraleikeillä hauskaasti ja iloisesti, sekä maljojen ääressä illallispöydässä. Kaikkien puheiden esineenä oli tietysti musiikki, ja onpa hupaista katsella, ketä puhujia näissä juhlallisuuksissa esiintyi.

Tengström puhui: „Musiikin vaikutuksesta kansan tapoihin ja ajatuksiin“; ja erään toisen kerran: „Laulun eri vaiheista ja muutteista, myöskin meidän aikoihin ja meidän isänmaahamme katsoen“; Jumaluusopin adjunkti ja lisentiaatti *Jak. Bonsdorff* esitti: „Muutamia muistutuksia säveltaiteen eri käytännöstä ja sen ristiriitaisista vaikutuksista tapoihin, sekä keinoja sen väärinkäyttämisen estämiseksi“; lehtori *Nordberg* selitti „Mitä vaaditaan joko itse musiikilta tahi sen esittämiseltä ja kuulijoilta, jos mieli musiikin tehdä kaikkea sitä vaikutusta, mitä se luonnostaan voipi aikaansaada“; *Franzén*: „Su-

ruisten tunteiden miellyttäväisyydestä ja niiden siveellisestä hyödyistä, silloin kuin niitä musiikki sydämeen herättää“; Majisteri J. Gust. *Haartman*: Musiikin lääketieteellisestä hyödyistä“; Dosentti, majisteri H. *Wörlund*: „Muutamista keinoista, jotka näytävät tehokkaimmin vaikuttavan musiikin edistymistä niin hyvin yleisesti kuin Soitannollisen Seuran keskuudessa erittäin“; Majisteri *Hulthin*: „Mitä on soitannollinen aisti ja mikä on oleva vallitsevana“; Kandidaatti *Ahlbom* osoitti „Missä määrin taiteet ovat olleet auttamassa ihmiskuntaa korkeampaan sivistykseen ja onnellisuuteen“; Majisterit G. J. *Hartman*, *Hirn* sekä dosentit N. M. *Tolpo* ja Joach. Ad. *Cleve* puhuivat taiteen vaikutuksesta ihmisen ajatuksiin ja siveellisyyteen; Dosentti *Wadell* ja majisteri *Flodberg* y. m. myöskin pääasiassa samasta aineesta. Tavallista suuremman vaikutuksen näkyy tehneen dosentti *Choræuksen* puhe, jossa esitettiin: „Sukupuolen oikeus kauneuden tuomitsemiseen.“ Tämä esitelmä pidettiin yhdenentoista vuosijuhlana v. 1800. Samassa tilaisuudessa lauloi ylioppilas *Meyer-Levin* aarioita, joita ylioppilas *Fredr. Lithander* oli sepittänyt *Choræuksen* värssiin. Ylimalkain oli tavallista puheiden ja tanssien välillä joku yksin- tahi kaksin-laulu, sekä soitto-sinfonia. Eräs ylioppilas *Krusberg* Huittisista, aikanaan kutsuttu Suomen Bellman'iksi, oli muutamaaan sellaiseen tilaisuuteen sepittänyt runon. Muisto, joka ei unhotu nuoruuden ihastuttavia iloja, on eräistä Soitannollisen Seuran tanssijaisista näihin päiviin saakka säilyttänyt seuraavat majist. *Wörlundin* sepittämät värssyt naisille; otamme julaistaksemme ne tässä näytteeksi:

Ja, I sköna, då Er röst
Sig i sångens samljud höjer,
Hvilka känslor vakna i vårt bröst,
Hur' förtjust i örat själen dröjer!

Gracerna i oskuldsskrud
Glädtigt nalkas att Er pryda,
Sången, hägnad utaf snillets gud
Går med nöje att Er stämman lyda.

Konsten sjelf Er bifall ger
Och Er sång beundran vinner,
Örat tjusar, hjertat brinner,
Segren, segren tillhör Er.

Näihin musiikkijuhliin kuului myöskin useita uusia Ferlingin, Lithanderin ja muiden säveltämiä valsseja, minuetteja, kontratansseja ja katrilleja, joista useimmilla oli nimenä „Tammikuun 24 päivä“ tahi saivat nimensä jostain herrastalosta tahi henkilöstä. Kohta vuosijuhlan jälkeen alkoivat seuran harjoituskonsertit, joita pidettiin joka keskiviikko ja lauvan-

tai koko kevätlukukausi ja syksyllä lokakuusta asti. Pääsylipulla varustettuja naisia pyydettiin niihin vaan joka toinen viikko, enimmäen keskiviikkoina. Niitä nimitettiin sen vuoksi naiskonserteiksi, ja kahdesta syystä, sillä vuodesta 1795 saakka kaunisti useiden musiikkia harrastavain nais-jäsenten nimet seuran nimikirjaa, ja ottivat he soitannollisiin harjoituksiin osaa milloin laulajattarina, milloin pianonsoittajina joko solisteina tahi viulun ja violonsellon säveltäjinä. Kun nimikirja luultavasti paloi Turun palossa, tunnetaan näitä kykyjä vaan muutamia. Kaikille laulajattarille, jotka esiintyivät pitkänperjantain konsertissa v. 1795 sepitettiin värssyt, ja saipa rouva B(aër) sen konsertin jälkeen, joka pidettiin palaneen Kalmarin hyväksi Marraskuun 2 p. 1800, runokirjeen, ja vielä lisäksi kiitoskirjeen Kalmarin pormestariilta Roosvallilta. Tämän vuosisadan ensi aikoina antoi mamseli C. Torenberg usein kuulla harvinaista taitoaan viulunsoitossa, jonka vuoksi Soitannollinen Seura antoikin yhden konsertin hänen hyväksensä ja kehoitukseksensa. Vähempivaraisia hyvä-äänisiä naisia pyydettiin toisinaan konsertteihin laulamaan 10 taalerin palkkiosta. (Jatk.)

Pieniä uutisia ulkomaalta.

— **Ensimmäinen suomenkielinen opera (!).** Kölnin „Neue Musik-Zeitung“issa“ viime Heinäkuun N:rossa luetaan seuraava uutinen:

„*Ensimmäinen opera* mikä milloinkaan on suomenkielellä kirjoitettuna, esitettiin äskettäin Helsingissä. Musiikin sepittäjä on Suomen säveltäjäin isä-ukko *Pacius*.“

Niinkuin tunnettu, on mainittu opera, jolla tietysti tarkoitetaan *Loreley*'tä, sepitetty saksalaisen runoilijan Emanuel Geibelin runoelmaan. Milloinka todellakin ensimmäinen opera *suomenkielellä* ilmestyy? — Olkoon tämä harhaluulo siihen läheisenä entenä!

— **Uusi jousikvartetti** naistaiteilijoista muodostetaan ensi talveksi Berlinissä. Sen etupäässä on nuori, siellä hyvin tunnettu itävaltalainen viuluntaiteilijatar *Maria Soldat*, ja sen jäsenenä on yksinomaan nuoria naistaiteilijoita sikäläisestä kuninkaallisesta musiikkiopistosta. Neiti Soldat ottaa huostaansa ensimmäisen viulun, neiti *Agnes Tschetschulin*, nuori maalaisemme, Helsingin musiikkiopiston oppilas, joka jonkun aikaa on opiskellut Berlinissä *Joachim*in koulussa, tulee soittamaan toista viulua, neiti *Gabriele Roy*, ranskalainen syntyjään, alttiviulua, ja miss *Campbell*, englantilainen, Professori Hausmann'in oppilas, violonselloa.

Tämä kvartetti tulee talvella Berlinissä panemaan toimeen kolme iltamaa ja sitä paitsi tekemään suuremman konserttimatkan halki Saksanmaan.

— **Rouva Sophie Menter**, meilläkin hyvin tunnettu pianonsoittaja, joka viime vuosina on ollut opettajana Pietarin konservatoriossa, on luopunut siitä toimestansa. Taiteilijatar on mainitun musiikkiopiston nykyiselle johtajalle *Anton Rubinsteinille* lähettänyt näin kuuluvan kirjoituksen: „Arvoisa Herra Kollega! Sittenkuin meidän korkeasti kunnioitettu Herra esimiehemme, kuin myöskin kaikki tirehtorit, jotka minä melkein kaikki rohkenen lukea ystävikseni, ovat musiikkiseurasta eronneet, on minulle konservatorio — antakaa anteeksi tämä alakuloinen sana — autiota. Huonot esimerkit turmelevat hyvät tavat — minä näen siis, huolimatta Teidän tekemästänne, minua sangen kunnioittavasta tarjouksestanne, itseni velvoitetuksi ilmoittamaan, että minä suostun täyttämään tähänastisia velvollisuuksiani konservatoriossa ainoastaan siksi kunnes loppututkinto on toimitettu. Minä toivon, että Te ette lue minulle viaksi, jos minäkin annan itseeni poislähtökiihkon tarttua. — Ei mitään pahaa. Vanhalla ystävyydellä Teidän nöyrin Sophie Menter. Pietarissa 15 (29) p. Toukok. 1887.“

Usealle lienee vielä tuoreessa muistissa minkä omituisen tapauksen tähden Pietarin konservatorion johtaja Davidoff syystä kyllä erotettiin toimestansa. Tuo tapaus näkyvä vaikuttaneen suuria mullistuksia laitoksessa, toivottavasti sille eduksi.

— **Musiikillinen näyttely** tulee ensi Syyskuussa toimeenpantavaksi *Amsterdamissa*, ja on sen tarkoituksena antaa yleiskuva kaikkien maiden säveltaiteesta, niinhän hyvin muinaisesta kuin nykyisestä. Mahtaneeko Väinämöisen kannel joutua sinne näkyville?

— **Moritz Moszkowski** on „Saksan teatterilta“, kertoo „Berliner Tageblatt“, saanut ja ottanut toimeksensa säveltää uuden musiikin Göthen „Faust“iin. — Missä määrin tämä sävellys tulee saavuttamaan Gounod'in säveltämää Faust'ia, on hauska saada kuulla, kun aika joutuu.

— **Erik Meyer-Helmund**, nuori laulelmien säveltäjä ja bassolaulajana tunnettu meilläkin Helsingin lauluyhdistyksen oratorio-konserttein ajoilta, oleskelee nykyään Leipzigissä, jossa hän on äskettäin saanut valmiksi kolminäytöksisen koomillisen operan, nimeltä „*Margitta*.“

— **Yhdentoista vuotias pianonsoittaja Paulina Ellice** on Lontoossa äskettäin antanut konsertin ja herättänyt paljon huomiota.

— **Kyöpenhaminassa** pannaan toimeen taide- ja teollisuusnäyttelyn aikaan v. 1888 *ensimmäinen skandinaavilainen Musiikkijuhla*, kertoo „Allgem. Musik-Zeitung“, ja tulee siellä esiintymään Tukholman ja Kristianian laulukunnat, Tukholman filharmonillinen seura, Lundin, Kristianian, Upsalan ja ehkä *Helsingin* ylioppilaslaulukunnat. *) Yritys on saanut alkunsa Kyöpenhaminan Musiikkiyhdistyksestä ja juhlaohjajaksi on valittu *Niels Gade*.

— „**Yleinen saksalainen musiikkiyhdistys** säveltaiteen viljelemistä ja edistämistä varten“ piti viime Kesäkuun 26—29 p. „Taitelija-kokouksensa“ Kölnissä. Suuri

*) Tarkoitetaan tietysti „M. M.“-laulukuntaa.

paljous sekä jäseniä että muita vieraita kaikista maista oli tilaisuuteen saapunut, ja mainittuina päivinä pidetyissä konserteissa on mitä etevimpiä säveltaiteen edustajia esiintynyt, mitkä soittoniekkoina, mitkä laulajina, mitkä säveltäjinä. Useita eteviä laulukuntia on myös esiintynyt. Yleisenä juhlaohjajana mainitaan Professori tri *Wüllner*, jonka erinomaista johtajataitoa kaikki Saksan musiikkilehdet yksimielisesti kiittävät. Mainitsemme juhlan pääkohtia. Ensimmäisenä juhlapäivänä, jonka iltakonsertti (aamukonsertti on myös ollut) oli muodostettu *Fr. Liszt'in muistojuhlaksi*, esitettiin pienemmän soitannollisen ja lausunnollisen alkujohdannon jälkeen tämän suuren vainajan ihana oratorio „*Die Legende von der Heiligen Elisabeth*“ (Pyhän Elisabethin legenda)*), — ensikertaa Kölnissä. (Solisteina ovat muiden muassa olleet: Elisabethina neiti Thoma *Börs*, jonka laulua muissakin esiintymisissä suuresti ylistetään; Maakreivinna Sofiana on ollut rouva *Joachim*, jota ei oikein yksimielisesti kiitetä tässä esiintymisessä, vaikka hän toisissa tilaisuuksissa näkyy herättäneen paljo ihailua laulemillansa (Lieder).

Eugen d'Albert'in säveltämä „*draamallinen uvertyryri*“, näkyy herättäneen suurta huomiota, vaikk'ei näy kuitenkaan aivan yksimielistä mieltymystä voittaneen. Sen sijaan on hän loistavasti kannattanut suurta mainettansa esittämällä *Tschaikowskyn* suuriluontoisen B-mollissa käyvän pianokonsertin. Italialainen säveltäjä *Sgambati*, Romasta, on saavuttanut juhlassa erinomaisen maineen toisella sinfoniollansa ja kvintetillensä (jouhikvartetti ja piano). Loistokohtana näissä konserteissa mainitaan *Brahms'in* säveltämä Trio, jossa säveltäjä itse soitti piano-osan, konserttimestari *G. Holländer* viulu- ja *L. Hegyesi* violonsello-osan. Loppupäätökseksi oli ohjelmaan asetettu *Wagner'in* sävellyksiä. Lauluköörleistä mainitaan Kölnin ylistetty mieskvartetti sekä eräs yksinkertainen seka-kööri.

Tuleva juhla kokous on päätetty pidettäväksi *Des-sau'ssa* jolloin yhdistyksen 25-vuotinen juhla vietetään.

Niitä näitä.

— **Hvya neuvo.** Eräs ranskalainen laulaja, jolla oli hirveän iso ääni, oli epätiedossa, mihin taide-suuntaan hänen äänensä parhaiten soveltuisi. Hän meni sen vuoksi kuuluisan säveltäjän Cherubin luokse ja lauloi hänelle; lauloipa niin että lattia tömisi ja ikkunat tärisi. — „No“, sanoi hän herettyänsä, „suuri mestari, miksikäs minun on rupeaminen?“ — „Huutokaupan pitäjäksi“, vastasi Cherubini levollisesti.

Huomautus kunn. Tilaa-joille!

Niinkuin tilausilmoituksesta on nähtävänä, ovat tilaukset tehtävät *Jyväskylän kirjapainolta*, eikä allekirjoittaneelta, kuten pitkin kesää on tapahtunut, ja saattanut aikaan sen, että kunn. tilaajat ovat saaneet useat sangen kauan

*) Tämä teos esitettiin Helsingissä tihetöri R. Faltin'in johdolla keväällä v. 1884.

odottaa tilaamiansa lehtiä. Tämä on tullut siitä, että allekirjoittanut, joka heti laulujuhlan jälkeen lähti pois Jyväskylästä on pitkien kesämatkojen tähden ollut tapaamattomissa. Useimmat siten osoitetuista tilauksista ovat vasta näinä päivinä käsiini saapuneet, kierrelytänsä maita mantereita. Nyt, kun allekirj. on taas saapunut seudulle, on se kyllä yhdentekevä jos tilaukset minullekin lähetetään, vaan oikea tilauspaikka on kuitenkin: *Jyväskylän kirja-paino.*

Toimittaja.

Kirjevaihtoa.

— **E. Gtz.** Kiitos tiedonantamisesta; syy ei kuitenkaan ole meissä, vaan jossain postisekaannuksessa, sillä kyllä täällä vakuutetaan lähetetyn yhdellä haavaa kumpaiseenkin paikkaan, ja niin näkyy kirjoihinkin merkityn. Uusi lähetys on kumminkin heti toimitettu.

— **H-ra E. S—ri.** Kirjeenne on perille saapunut vaikka monen mutkan kautta (syytä joka on mainittu tässä sainassa N:rossa „Huomautuksessa“ tilaa-joille). Sen vuoksi en ole voinut vielä lupaustani täyttää. Suuret kiitokset lähetyksestänne!

— Painovirheitä edellisissä numeroissa:

Eksyttävä painovirhe Heinäkuun N:rossa on: „*Milloin* tulee maamme uusi koraalikirja“ pitää olla: *Millainen* tulee j. n. e.

Muutamia ikäviä virheitä joutui kiireessä myöskin ensimmäisen N:ron *nuotteihin*. Niistä korjaamme täten varsinaisimmat:

9:s tahti, basson ensimmäinen tahtiosa on oleva:

14:s tahdissa on diskantin jälkimäinen tahtiosa oleva:

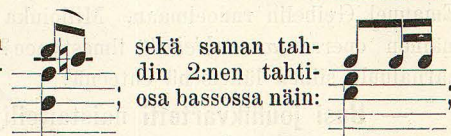

Saman alkusoitannon viimeistä edellisessä tahdissa on basson kolmannessa tahtiosassa oleva *fis* liikaa; siis *dis* yksinään.

Kööri-säestyksen 2:sen tahdin 3:s tahti-osa diskantissa on oleva:

Ja seuraavan tahdin 1:nen tahti-osa diskantissa sekä saman tahdin 2:nen tahtiosa bassossa näin:

siis pienet nuotit suuriksi.

Seuraava tahti diskantissa on kuuluva näin:

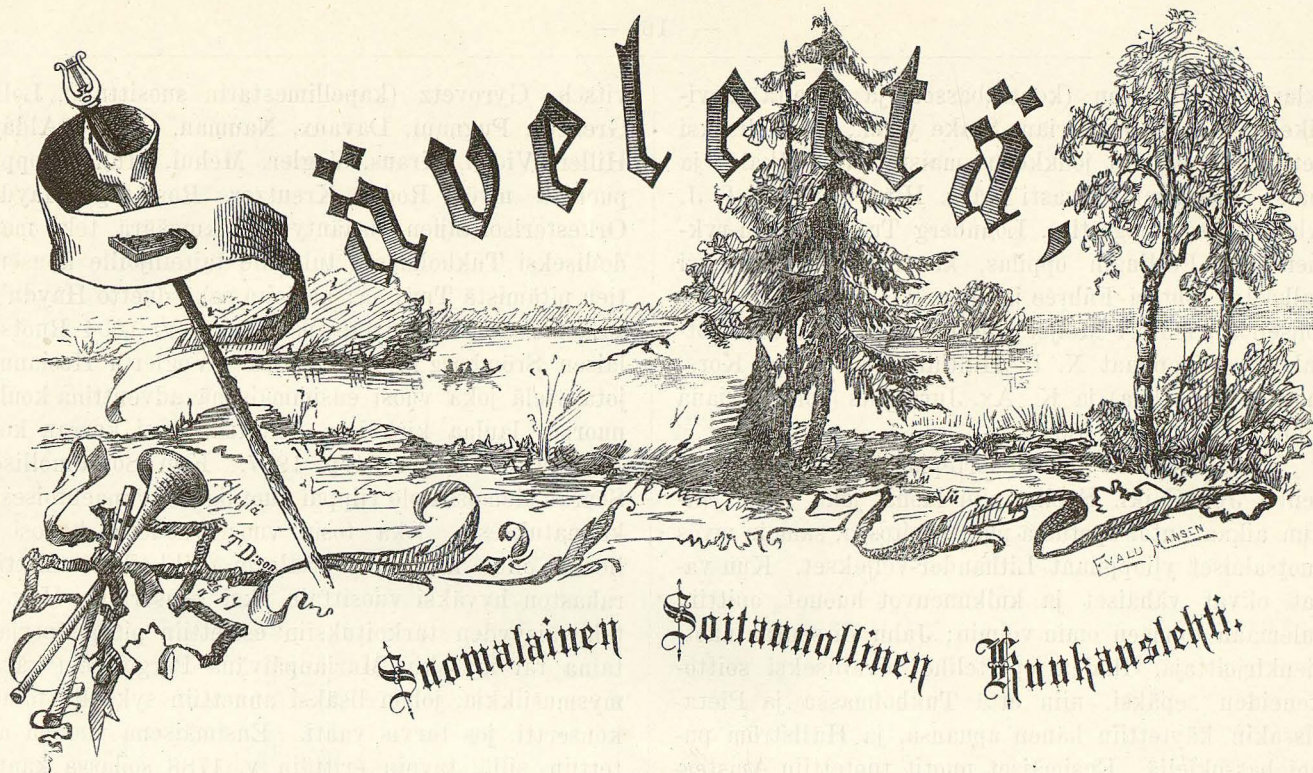

Sitä seuraavan tahdin 3:s tahtiosa on oleva näin:

Siellä täällä on joku pisteitä sitova kaari jäänyt pois, mutta niitä ei sanottavasti kaipaa.

Ehkäpä vast'edes painatamme vielä koko kappaleen uudestaan. Toistaiseksi pyydämme soittajain itse korjaamaan yllä viitatut virheellisyudet.

N:o 4.

Tilaushintaa
vuodelta 4 markkaa.

Syyskuu.

Ilmoituksia
25 p. pieneltä riviltä.

1887.

SÄVELEITÄ,

SUOMALAINEN SOITANNOLLINEN KUUKAUSLEHTI

ilmestyy Jyväskylässä allekirjoittaneen toimittamana ja **Jyväskylän kirjapainon osakeyhtiön kustantamana** ja tarjotaan täten tilattavaksi.

Useat maamme sävelniekat ovat hyväntahtoisesti luvanneet lehdelle arvollista kannatustansa. Näistä on meidän kunnia mainita nimenomaan herrat yliopiston musiikintirehtöri *R. Faltin*, kapellimestari *R. Kajanus*, tohtori *E. A. Hagfors* ja koulunopettaja *E. Genetz*, joita paitse useat muut säveltaiteen harrastajat ovat aikoneet muistaa lehteä sävellyksillä ja kirjoituksilla.

Lehden tilaushintaa (Kesäkuusta vuoden loppuun) on: Suomessa kaikkine postimaksuineen 4 markkaa — tilattakoon sitä joko postikonttoreissa tai ristositeessä lähetettäväksi suoraan ulosantopaikasta osoitteella: **Jyväskylän kirjapaino.** — Wenäjällä 2 ruplaa; Amerikassa 1 dollari; Skandinaviassa 3 kruunua; ja Saksassa 4 riikin markkaa. Irtonais-numerojen hinta on 75 penniä.

P. J. Hannikainen.
Filosofian Maisteri.

Silmäys maamme musiikin historiaan.

(Jatkoa 3:teen n:roon.)

Soitannollisen Seuran ensimmäiset perustajat ja pontevimmat johtajat olivat Jaakko Tengström ja hänen uskolliset ystävänsä Iisakki Nordberg, katedraalikoulun lehtori ja matematiikan dosentti, sekä hovi-oikeuden asessori Georgii. Tengströmin rakkaus musiikkiin heräsi jo aikaiseen hänen oleskellessaan kuuluisan enonsa Antti Chydeniuksen luona Vanhassa Kaarlepyyssä, ja yhä enemmän se kiihtyi sinä aikana, jolloin hän oli kotiopettajana kamarineuvos Stockenström'in luona Tukholmassa noin vuonna 1780. Nordberg'illa oli monipuolinen kyky, jopa useammassa taidelajissa, mutta kuoli jo 1797 kaipaukseksi kaikille, vaan erittäinkin Soitannolliselle Seuralle, joka kunnioitti häntä surusaatolla Lokakuun 25 p. samana vuonna.

Ensimmäisessä orkesterissa olivat jäseninä seuraavat henkilöt:

Tengström ja Cleve (huilua) Nordberg, laivaston majuri Sjöholm, dosentti ja katedraalikoulun lehtori And. Joh. Mennander sekä tirehtöri Ferling itse (viulua), maisteri C. N. Molin (viulua ja sitraa) Wång, tullivirkamies, ja edellämäinittu Hällström (alttiviulua), veljekset Bergbom (violonselloa) Wester

(klarinettoa), Jahn (kontrabasso ja oboe'ta) hovi-oikeudenneuvos Walerian, Stake y. m., jonka lisäksi hetimmiten tulivat joukkoon: maisteri Jos. Ikalén ja maist. sittemmin rovasti Gabr. Hirn (viulua), J. J. Alander (solo fagottia), Lönnberg Turun läänin rykmentistä, Ferlingin oppilas, klarinetin puhaltajaksi palkattu, tohtori Fährée ja ylioppilas Ståhlström (violonselloa), lehtori Meijer (huilua ja solo-laulua) ruotsalaiset ylioppilaat N. P. Hulthin (ensi viulua) Korsman (violonselloa) ja K. Ax. Juringius (sololaulajana kuninkaallisille v. 1802).

Soitannollisen Seuran fortepiano tallennettiin dosentti Joh. Nikl. Snellman'in luona, joka myös jonkun aikaa antoi opetusta pianonsoitossa, samoin myös ruotsalaiset ylioppilaat Lithander-veljekset. Kun varat olivat vähäiset ja kulkuneuvot huonot, opittiin tulemaan toimeen omin voimin; Jahn oli seuran nuottienkirjoittaja, Ikalén opettelihe oivalliseksi soitto-koneiden sepäksi, niin että Tukholmassa ja Pietarissakin käytettiin hänen apuansa, ja Hällström punoi bassokieliä. Ensimmäiset nuotit tuotettiin Amsterdam'ista; tämän sataluvun alussa avasi Meijer musiikkikaupan. Aikaiseen näki Soitannoll. Seura tarpeen vaatimaksi vähitellen pitemmiksi ja lyhemmiksi ajoiksi palkata ulkomaalaisia soittoniekkvoja; sellaisia oli Majer, Norman, Seidler, erinomainen valdthorn'in soittaja Hirschfelt, E. J. Knölke ja Mutreich, joista viimeksi mainittu oli monta vuotta seuran palveluksessa, ja Knölke kuolikin Turussa, Tammik 18 p. 1804.

Lähinnä heidän välttämätöntä apuansa orkesterissa oli heidän opetuksensa soitannossa ja laulussa tervetullut kotimaisille nouseville kyvyille. Enemmän käytettiin ja suosittiin Lithandereita, niinhyvin persoonallisten ominaisuuksiensa tähden kuin sen vuoksi, että heistä oli hyvä apu orkesterissa ja pianonsoiton opetuksessa. Toinen veli, Ernst Gabriel, kuoli jo v. 1793, Kesäkuun 19 p., kun hän juuri oli päässyt musiikkitirehtöörin virkaan Porvoon kimnaasiin erään P. Gottsman'in jälkeen, joka Huhtikuun 10 p. erotettiin; toinen veli, Fredrik, eli sodan aikoihin asti Turussa. ja kuoli yksityisenä musiikkimiehenä Pietarissa v. 1823; arvossa pidettynä ja kaivattuna, ei vaan soitannollisten lahjainsa vuoksi, mutta myöskin sen ystävyiden tähden, jolla hän kohteli sinne matkustavia suomalaisia.

Soitannollisen Seuran konsertit annettiin milloin seuran kokoushuoneessa, tunnetussa Seippelin salissa Aningaisten kadun varrella, milloin akatemian ylisessä oppisalissa. (Sisäänpääsy maksoi 16 killinkiä, puolet lehteripaikoista). Konserteissa esitettiin sävellyksiä, joiden tekijöistä mainitaan nimet: Giorno-

vitsch, Gyrovetz (kapellimestarin suosittuja), Lolli, Grenzer, Pugnani, Davaux, Nauman, Gretry, Alday, Hiller, Viotti, Kraus, Vogler, Mehul, Müller, loppupuolella myös Rode, Kreutzer, Romberg, Haydn. Orkesterisoittajien lisääntyvä lukumäärä teki mahdolliseksi Tukholmasta tuleville taiteilijoille konserttien pitämistä Turussa; aarioita sekä duetto Haydn'in „Luomisesta“ laulettiin ensi kertaa v. 1804 Ruotsalaisen Srömborg'in konsertissa. Voglerin Hosianna, jota vielä joka vuosi ensimmäisenä adventtina koulunoriso laulaa kirkoissa, esitettiin ensi kerran konsertissa Kesäkuun 14 p. 1807. Kun Soitannollisen Seuran olemassa-olo riippui vuotuisesta vapaaehtoisesta kannatuksesta, joka tosin vuosi vuodelta kohosi ja lienee ollut noin 350 taalerin paikkeille, annettiin rahaston hyväksi vuosittain yksi konsertti. Hyväntegeväisyyden tarkoituksiin esitettiin pitkänäperjantaina tai myöskin Marianpäivänä Pergolese'n kärsimysmusiikkia, johon lisäksi annettiin syksyllä toinen konsertti, jos tarvis vaati. Ensimmäisenä vuonna alettiin sillä tavoin erittäin v. 1788 sodassa kaatuneiden leskiä ja orpoja; sitte lankesi konserttitulot vaan kaupungin puutteenalaisille säätyläis- ja porvaris-henkilöille. Eräessä semmoisessa konsertissa Toukok. 18 päivänä 1804 kunnioitti italialainen kreivinna Alberganti, matkallansa Pietarista Tukholmaan, Soitannollista Seuraa antamalla kuulla viuluansa, ja hänen kunniaksensa sen johdosta sepitettiin hänelle ranskankieliset värssyt. Satunnaisia tilaisuuksia musiikin esittämiseen olivat: majsterivihkijäiset, Kosciusko'n läpimatkustus Tammikuussa v. 1797, kuninkaan kruunaus Toukok. 8 p. 1800, uuden akademia rakennuksen perustus Kristiinan päivänä 1802, rouva Franzén'in hautajaiset Maalisk. 25 p. 1806, matkustavien säveltaiteilijoiden konsertit, tahii palaneiden kaupunkien ja apumiehinä olleiden ansiokkaampien musiikinharrastajain hyväksi pidetyt. Viimemainittujen joukossa havaitaan konsertti Fr. Lithanderin hyväksi Toukok. 15 p. 1800, jossa Choræuksen laulu „Förvandlingen“ (Muutos) laulettiin, luultavasti Lithanderin itsensä sepittämällä säveleellä. Nähdään siis, että Turku siihen aikaan voi tarjota korkeampaakin huvitusta kuin mitä nuorallakävelijät ja ratsutaiturit Mureus, Wulf, Lustres, Eggersdorff, Gautiers ja Agazzi'n elännäyttely sekä Strandbergin loistavat tulitukset Foederin Kupittaalla saattoivat antaa.

Turun Soitannollisella seuralla ei ole ainoastaan se kunnia, että se on perustanut taidemusiikin Suomessa, mutta se on kodikkaassa piirissänsä nostanut sen, niihin aikoihin katsoen, tavattoman korkealle, ja lyhyessä ajassa saattanut tämän taiteen yleiseksi

isänmaassamme. Seura sai alkunsa akatemiasta ja säilyttikin akatemillisen luonteensa, mutta erosi kumminkin entisestä kuivasta akatemia - opillisuudesta tämän lauseen henkeä noudattamalla: „oppinut on se joka paljon tietää, valistunut se, joka paljon ymmärtää.“ Ei mikään, joka vaan oli omiansa elähdyttämään ja korottamaan aistia ja hyvää seurustelutapaa, ollut seuralle vierasta, eikä tieteellisyys siitä lainkaan kärsinyt vahinkoa, päinvastoin sai se todellisemman, inhimillisemmän sekä samalla isänmaallisemman suunnan.

Sota v. 1808 antoi auttamattoman iskun tälle toivokkaalle seuralle Auran rannalla. Tosin antoivat v. 1809 vielä viimeisen kerran, Tammikuun 24 p., Straniensky ja Salgé konsertin, vaan sillä ei ollut sitä merkitystä kuin edellisillä. Entisten aikain henki oli kadonnut, sävel oli sortunut Auran rannoilla, eikä mitään konserttia ilmoitettu moneen vuoteen sen perästä, — soitannon aisti oli toki levennyt yli koko maan. Ferling'in toiminta oli siihen aikaan ohitse. Hänen muistonsa elää pääasiassa vaan Soitannollisen Seuran vuoksi, jonka orkesteria hän johti tuona muistettavana aikakautena; viuluniekkana hän ei pystynyt kilpailemaan aikansa etevämpien soittajain kanssa. Syksyllä v. 1807 antoi Salgé matkustavana soittoniekkana kolme suosiota voittavaa konserttia violonsellolla. Hän pääsi sittemmin yliopiston ensimmäiseksi musiikintirehtööriksi, eikä yli 20 vuotisella palvelusajallansa (1812—1833) ollut aivan vaikuttamatta Suomen musiikkiin. Vielä paremmin täytti tämän loma-ajan Paciukseen asti (1835) Downer. Kaikki nämä neljä ovat olleet ulkomaalaisia, jotka kodistuivat Suomeen. Yksin ajoin näiden kaikkein, varsinkin kolmen ensin mainitun, Ferlingin, Salgén ja Downerin kanssa eli ensimmäinen ja tähän asti suurin Suomessa syntynyt sävelniekka — *Bernhard Henrik Crusell*.

(Jatk.)

Kotimaalta.

— **Mäntyharjun naiskööri** joka viimekeväisessä laulujuhlissa konserteillansa Jyväskylässä herätti niin suurta ja ansaittua huomiota, on äskettäin esiintynyt Wiipurissa maanviljelysnäyttelyn aikana, ja voittanut sielläkin vilkasta huomiota. Tällä laulukunnalla onkin monta ansiota. Eri äänet ovat tasavomaiset, soitto virheettömän tarkka ja yhteenlaulu erinomainen. Joka sana, joka tavu, joka kirjain kuuluu kuin yhdestä suusta. Äänet taoreet, kirkkaat ja pehmeät. Itse laulu noudattaa deklamoimistapaa, joka taitavasti käytettynä sopii kansanlaululle erit-

täin hyvin ja antaa sille taiteellisuuden värin, peittämättä kumminkaan sen kansanomaista luonnetta. Mäntyharjun kööri niin sanoaksemme *puhuu laulamalla*. Tämä tekee miellyttävästi omituisen vaikutuksen, varsinkin leikkilississä lauluissa („Heikin naimaretki“ ja „Rukkaset“). Köörin johtajana on tohtorinna *Naemi Stark*, jonka soitannolliset lahjat ovat meillä hyvin tunnetut, ja jonka opettajataito käy kiitettävään valoon mainitun köörin kautta.

Neliääniseksi sovitamisen on suorittanut h:ra *E. Sivori*, ja on siinä työssä varsin hyvin onnistunut. Modulationi on yksinkertainen mutta aivan tarpeeksi vaihteleva; äänen kulku luonteva, siis helposti korvakuulostakin opittu, joten lauluilla on helppo tulla yleisiksi, kun vaan pääsevät julkisuuteen. Erityistä kiitosta ansaitsee h:ra Sivori siitä innosta ja uutteruudesta, jolla hän on keräillyt ja esittävään muotoon valmistanut paikkakuntansa säveleitä.

Tähän valmistukseen kuuluu paitsi sovitusta myöskin tekstin korjaileminen ja muodosteleminen, jossa hän näkyy niin hyvin onnistuneen, että on vaikea, melkein mahdotonkin, havaita mikä tekstissä on sommiteltua mikä alkuperäistä, niin aistikkaasti ja kansanomaisesti on hän sekä ajatuksen laatinut ja sanat sovitellut. Sävelet ovat tietysti muuttamattomina pidetyt.

Tässä numerossa oleva mieskvartetti „Neitoselle“, jonka Mäntyharjun kansanlaulujen keräilijä ja sovittaja hyväntahtoisesti on meille lähettänyt, lienee omiansa osoittamaan niiden kauneutta. Monta yhtä kaunista saimme mainitun naisköörin viime keväisissä konserteissa kuulla. Toivottava olisi että joku kustantaja ilmestyisi, joka ottaisi ne keräilijältä ja sovittajalta lunastaaksensa semmoisesta hinnasta, että se jossain määrin vastaisi niiden ansiota sekä sitä ajan ja varojen menekkiä joka hänellä tässä työssä on ollut, ja antaisi hänelle tilaisuutta uusiin keräykseen kansanlaulujemme rikkaalla alalla.

— Uutta kotimaista soitannollista kirjallisuutta.

Painossa on parhaillaan, kertoo „Helsingfors Dagblad“, tirehtööri M. Wegeliuksen kirjoittama kirjanen: „*Grunderna i allmänna musikläran*“ („*Yleisen musiikkiopin perusteet*“). Viikko tulee noin 2 painoarkin suuruinen, ja tarkoittaa antaa sen määrän opillista tietoa, mikä laulunopetukseen meikäläisissä kouluissa on välttämätöntä. Toinen laveampi kirja on myös samalla kirjoittajalla tekeillä, nim. „*Lärobok i Allmän Musiklära I.*“ („*Oppikirja Yleisessä Musiikkiopissa I.*“). Tämä teos sisältää ensimmäisen vuosioppimäärän tietopuolista opetusta Helsingin Musiikkiopistossa, ja on niinmuodoin aiottu täysi-ikäisille musiikin harjoittajille oppaaksi.

Nämä kumpaisetkin teokset, jotka ilmaantuvat h:ra G. W. Edlund'in kustannuksella, valmistuvat jo tämän syksyn kuluessa julkisuuteen. Edellinen syyslukukauden alussa, jälkimäinen loppupuolella. Suotava olisi, että nämä kirjat yhtä haavaa ilmaantuisivat myöskin suomenkielisinä.

Rauhan enkeli. *)

*Yks enkel' armahainen,
Laps hurskas taivahan,
Hän lihoitellen entää
Halk' ilman avaran.*

*Hän entävi lihoitellen
Ja kammioon hän saa,
Miss' itkein äiti lastaan
Niin sairasta tuudittaa.*

*Ja enkeli hiljaa kuiskaa
Siell' lapsen korvahan.
Ja kas, mi kirkkaus loistaa
Nyt silmästä sairahan!*

*Ja rauhan enkel' ottaa
Nyt lapsen rinnoilleen — —
Kaikk' enkelit taivaassa yhtyy
Nyt kiitosvirtehen!*

Juhani H.

Pieniä uutisia ulkomaalta.

— **Urkuja — paperista!** „Allgem. Musik-Zeitungissa luetaan: „Äskettäin ilmoitimme Milanossa nykyään olleen näytteillä urut paperista. Tästä merkillisestä laitoksesta olemme saaneet seuraavia lähempiä tietoja: Kone on tavallisten kirkkourkujen kaltainen, ainoa eroitus vaan siinä, että äänipillit ovat valmistetut jonkunmoisesta nahkapahvista. Äänessä on voima laajuus, pehmeys ja soinnullisuus semmoinen, että se selittämättömän viehättävästi vaikuttaa mieleen. Ompa näissä uruissa vielä sekin erotus, että eri rekisterit sulkeutuvat tarkemmin, joka vaikuttaa, että tavallinen jälkisointu tahi paremmin sanoen jälkinarina välttyy ja siirtyminen pianosta forteen käypi luontevammin. Näiden urkujen keksijä on eräs Milanolainen pappi ja sen ohessa kemian ja luonnontieteiden opettaja, Don Giovanni Crespi Rigghizzo. Koko elämänsä ajan on hän viettänyt köyhyyden keskellä, dell' Incoranata'n kirkkopiiri, johon hän Milanossa kuuluu, on näet mitä pienimpiä ja varattomimpia. Ja koska hän oli nähnyt tämän köyhän poloisen maakansan puuttuvan jumalanpalveluksessa mieltä ylentävää soitantoa, pisti hänen päähänsä kokea keksiä helppohintaista ainetta urkujen rakennukseen, saattaaksensa siten köyhimmätkin seurakunnat hankkimaan kirkkoihinsa urut. Saadakseen tuumansa toimeen taisteli Giovanni Crespi mitä uskomattomimpia vaikeuksia vastaan. Kaikkeen tarvitaan meidän aineellisenä aikakautena rahaa, mutta tätäpä ei hänellä ollutkaan. Kun hän jo oli raukenemaisillaan aikeesansa, kohtasi hän sattumuksesta erään tavallisen työmiehen, teknikon Luigi Colombon, jolle hän uskoi asiansa ja

*) Ehdotellaan sävellettäväksi, mieluisimmin seka-äänistä kööriä varten.

sai hänet sen myös käsittämään. Säästäväisyydellä ja erään vanhan, Lichtenthal'in toimittaman, v. 1826 Milanossa painetun musiikkisanakirjan johdolla ryhtyivät nämä molemmat, tiedemies ja työmies, työhön. Ensi alussa saattoivat he rakentaa ainoastaan pienoiset urut, joissa oli vaan 22 registeriä, 44 bassoa, 1,400 putkea kaikkiaan, ja suurimmalla säästäväisyydellä semmoisenkin. Kesäkuussa viime vuonna saivat he työnsä valmiiksi ja ottivat sille Elokuussa patentin. Viime talven kuluessa ovat he tehneet vielä muutamia parannuksia ja muutoksia ja tuonnottain ovat he asettaneet työnsä yleisön tarkastelun alaiseksi.“

— **Uusi keksintö.** „La Nature“-niminen aika-kauskirja kertoo, että eräs ranskalainen sähkökoneilija *Carpentier* on sommitellut semmoisen koneen, jonka avulla pianolla soitetut säveleet tulevat nuotituksi, ja vieläpä sillä tavoin, että samat säveleet erään toisen vallan yksinker-
taisen koneen avulla saadaan uudestaan pianosta kuuluville. Tämän uutisen kertoi äskettäin Kölnin „Neue Musik-Zeitung“, ja niin kummalta kuin se kuuluukin, ei se näytä olevan perätöntä. „Allgem. Musik-Zeitung“ antaa nyt tuosta kummallisesta koneesta tarkan kertomuksen, jonka lukijaimme huviksi otamme ensi numeroon.

— **Prof. August Wilhelmij,** laajoja matkustuksia tehnyt suuri viuluniekka, jonka yleväluontoista soitantoa meilläkin on saatu kuulla, muuttaa nyt asumasijoitansa Wiesbadenista Berliiniin.

— **Neiti Arma Senkrah,** joka viime syksynä ihasuttu sulosointuisella viulullansa pääkaupunkimme yleisön, oleskelee nykyään Weimarissa ja on nimitetty Sachsin suuriherttuan kamarisoittajaksi.

— **Laulajakilpailussa** Lüttich'issä Syyskuun 4 ja 5 p. esiintyy 57 laulukuntaa, kaikkiansa noin 4,000 laulajaa.

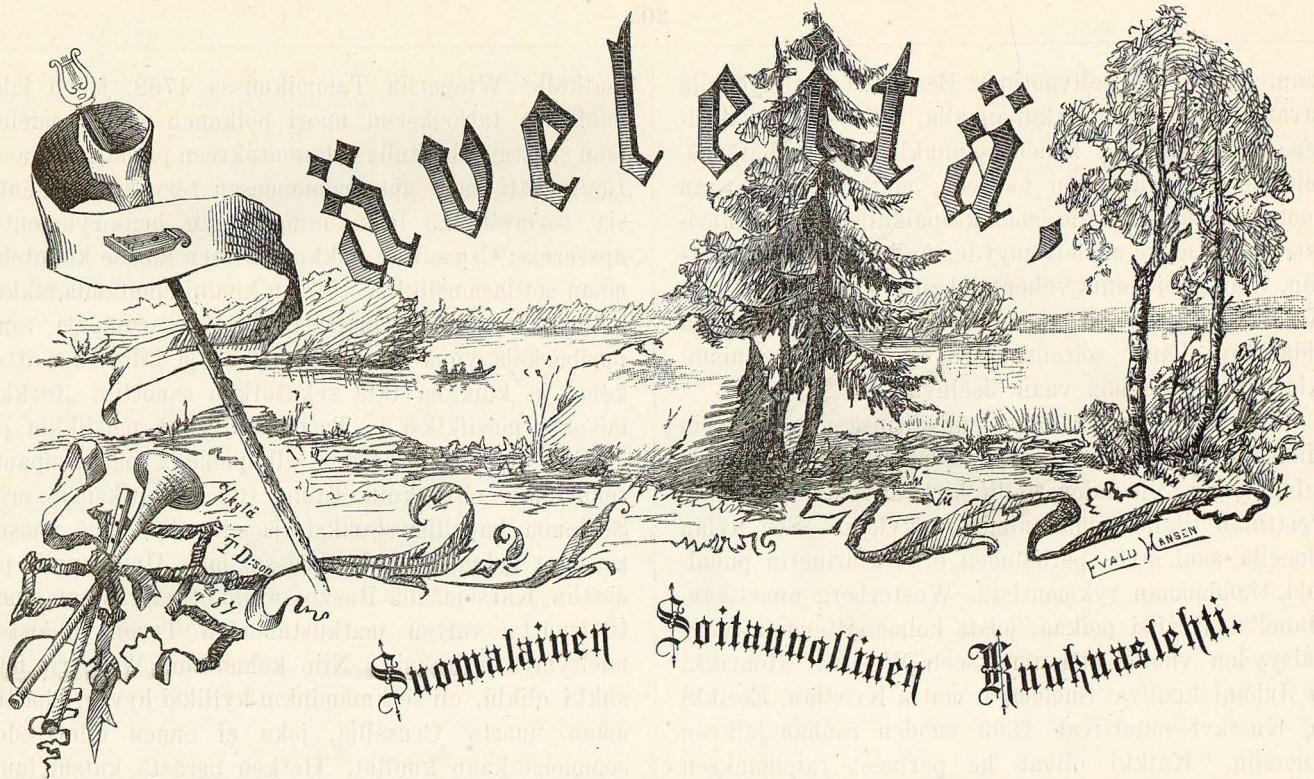
Niitä näitä.

— **Sitä ne vanhat viulut maksavat!** Kielisoittimien kauppias Georg Withers Lontoossa osti äskettäin kreivi de Janzé'ltä Pariisissa kolme Stradivariolaista, nim. erään „Jupiter“-nimellä tunnetun viulun, yhden alttiviulun ja yhden violoncellon, ja maksoi niistä kaikkiansa 57,000 frankkia. Heti kohta möi hän kaikki kolme erälle viulun ystävälle Pariisissa 65,000 frankista.

— **Kalliita sanoja.** Sanomalehti „Mondo Artistico“ on tehnyt sievän laskun. Tenorilaulaja *Tamagno*, joka Milanossa lauloi Otellon osaa samannimisessä Verdin operassa, sai illalta 4,000 frankkia. Hänellä oli kaikkiansa 1,737 sanaa laulettavana, niin että hän joka sanasta sai maksua 2 frankkia 30 senttiimiä. Kylläpä äänellä hintaa on!

Kirjevaihtoa.

— **Andrew Newman** Kalifornia. Raha perille saapunut ja tilaus lähetetty.

N:o 5.

Tilauhinta
vuodelta 4 markkaa.

Lokakuu.

Ilmoituksia
25 p. pieneltä riviltä.

1887.

SÄVELEITÄ,

SUOMALAINEN SOITANNOLLINEN KUUKAUSLEHTI

ilmestyy Jyväskylässä allekirjoittaneen toimittamana ja **Jyväskylän kirjapainon osakeyhtiön kustantamana** ja tarjotaan täten tilattavaksi.

Useat maamme sävelniekat ovat hyväntahtoisesti luvanneet lehdelle arvollista kannatustansa. Näistä on meidän kunnia mainita nimenomaan herrat yliopiston musiikintirehtöri *R. Faltin*, kapellimestari *R. Kajanus*, tohtori *E. A. Hagfors* ja koulunopettaja *E. Genetz*, joita paitse useat muut säveltaiteen harrastajat ovat aikoneet muistaa lehteä sävellyksillä ja kirjoituksilla.

Lehden tilauhinta (Kesäkuusta vuoden loppuun) on: Suomessa kaikkine postimaksuineen 4 markkaa — tilattakoon sitä joko postikonttoreissa tahi ristositeessä lähetettäväksi suoraan ulosantopaikasta osoitteella: **Jyväskylän kirjapaino.** — **Wenäjällä** 2 ruplaa; **Amerikassa** 1 dollari; **Skandinaviassa** 3 kruunua; ja **Saksassa** 4 riikin markkaa. Irtonais-numerojen hinta on 75 penniä.

P. J. Hannikainen.

Filosofian Maisteri.

Silmäys maamme musiikin historiaan.

(Jatkoa 4:teen n:roon.)

Bernhard Henrikki Crusell.

Hun maamme on ollut varsinkin taiteilijoista köyhä, ei se ole vähäinen kunnia Uudellekaupungille, että kaksi, meidän oloihimme katsoen ensimmäisen luokan tähteä, nimittäin Crusell ja Ekman*), ovat siellä syntyneet. Ei kumpaisenkaan taiteilija-elämä voinut kuitenkaan syntymäseudussa saada herätystä, elinvoimaa ja muodostumista, vaan ovat he itse synnynäisen neronsa voimalla taistelleet vastusten ja puutteiden läpi ja miehuudella raivanneet itselleen kumpikin tiensä muiston temppeleihin. *Bernhard Henrikki Crusell* syntyi Udessakaupungissa Lokakuun 15 p:nä 1775. Hän oli köyhästä perheestä, isä oli kirjansitoja Jaakko Crusell, äitinsä nimi oli Margareetta Elisabet Messman. Varhaisimmasta lapsuudesta havaittiin hänessä taipumus sävelten puoleen. Udessakaupungissa oli siihen aikaan vaan yksi ainoa henki, joka soitantoa harjoitti, eräs puotipoika, joka huvikseen puhalteli huilua kesä-iltoina. Kerro-

*) Tunnettu taidemaalari, ensimmäinen maassamme, joka ammensi aiheitansa muinaisrunoudestamme.

taan, että pikku nelivuotinen Bernhard ilta-myöhällä tavattiin puotipojan ikkunan alla, selin seinään nojaten, kuuntelemassa hänen soinnukkaita säveleitänsä. Siitä sai hän ankaran nuhteen, mutta menipä vaan huomenna taas samalle lemmikkipaikalle. Häntä kuretettiin moisesta mielettömyydestä, joksi sitä nimitettiin, vaan se ei voinut vähentää hänen soitantohaluansa. Kodin köyhyys olisi kumminkin kaikessa tapauksessa pidättänyt hänet soitannollisen opetuksen saannista. Äidiltänsä oppi hän vaan sisäluvun.

Noin 8-vuotisena läksi hän äitinsä muassa ensin Hämeenlinnaan, sitte Nurmijärvelle, jossa he majautuivat ensin Ylöstalon tilalle kirkonkylään, sittemmin Perttulan tilalle saman nimiseen kylään. Sen kylän alueella asui myös perheineen eräs klarinetin puhaltaja Uudenmaan rykmentistä, Westerberg nimeltään. Hänellä oli viisi poikaa, joista kolme sittemmin lyhykäisyyden vuoksi otti nimekseen Wester. Henriikki ja Juhani kuolivat Suomessa, mutta Kristian, Eerikki ja Kustavi muuttivat 1809 vuoden rauhan jälkeen Ruotsiin. Kaikki olivat he perineet taipumuksen soitantoon, olivat pienestä pahasta olleet tilaisuudessa kotonansa harjaantua ja menivätkin jokainen sotilassoittokuntiin. Henriikin kehuttiin erittäinkin olleen hyvä klarinetin puhaltaja; hänestä tuli tampurimajuri ja kuoli Helsingissä. Luultavasti oli se hän, joka sattumalta joutui Crusellin ensimmäiseksi soitannon opettajaksi. Tapaus oli tällainen. Nummilahden tilalla Perttulan lähellä asui virkaeron saanut luutnantti Er. Lorenz Armfelt, naimisissa neiti Hedda Sofia Armfeltin, kapteeni Kaarlo Armfeltin tyttären kanssa; kapteenilla oli parin peninkulman päässä sieltä, samassa pitäjässä oleva Kytöjärven tila (Näs). Näissä taloissa kävi Crusell poikanen usein asioilla, ja oli Nummilahden lasten kotiopettajalta saanut lainaksi kirjoituskaavan, jonka avulla hän omin neuvoinsa opetteli kirjoittamaan.

Nyt halusi hän myöskin oppia soitantoa niinkuin hänen leikkiverinsa, Westerbergin lapset, naapuristossa. Kun ystävyiden siteet ja sopimukset lapsuuden ijässä ovat helposti solmitut, tekivät he tuon ensinmainitun, yhtä tiedonhaluisen Henriikin kanssa semmoisen sopimuksen, että Bernhard Crusell opettaisi Henriikin kirjoittamaan ja hän taas puolestansa Crusellin puhaltamaan ne klarinettikappaleet, jotka hän itse osasi. Tuossa tuokiassa oli nuori Bernhard vanhalla, ainoastaan kaksiläppäisellä klarinetilla onnistunut saamaan esille ei ainoastaan ne kappaleet, vaan vielä kaikki mitä hän osasi laulaa ja mitä oli kuullut rouva Armfeltin soittavan klaveerilla. Se herätti huomiota ja oli siitä semmoinen seuraus, että luutnantti Armfelt esitteli hänelle, lähteä mukaan

matkalle Wiaporiin Tammikuussa 1788, johon jalo-mieliseen tarjoukseen nuori poikanen sangen mielellään suostui. He tulivat linnoitukseen paraatin aikaan. Luutnantti meni upseerihuoneeseen tervehtimään entisiä tovereitaan, leskikuningattaren henkirykmentin upseereja; Crusell jäi pakkaseen reen luokse kuuntelemaan sotilasmusiikkia. Siihen kuului muutamia pikkuhuiluja, torvia, klarinetteja, fagotteja, rumpuja, tampuribaskeja ynnä muuan rämisevä ja kilisevä soitto-kone, ja kaikkea tätä sekasotkua sanottiin „turkkilaiseksi musiikiksi.“ Turunmaalaiisten musiikkia pidettiin tämän vuosisadan alkupuolella parhaimpana, semminkin sittenkuin Taube tuli everstiksi ja eräs Schlemm kapellimestariksi, ja oli sillä siinä vuosittaisessa rykmentinkokouksessa, joka Heinäkuulla pidettiin Kärämäellä Ruskossa, ilo ottaa vastaan sinne tilaisuutta varten matkustaneiden Turun ylhäisten mieltymys-osoituksia. Niin keho kuin Wiaporin musiikki olikin, oli se kumminkin kylliksi hyvä viehättämään nuorta Crusellia, joka ei ennen ollut edes semmoistakaan kuullut. Hetken perästä kutsui luutnantti hänet upseerihuoneeseen, jossa hän käski hänen soittamaan klarinettikappaleensa. Sillä rohkeudella, joka 12-vuotisella pojalla on, tarttui hän kohmettu-neilla sormillansa ensimmäiseen klarinettiin joka hänelle näytettiin, ja puhalsi kaikki kappaleet mitä oli oppinut. „Enpä koskaan sittemmin, kuin olen julkisesti esiintynyt, ole ollut vähemmin peloissani kuin silloin“, on tuo suuri taideniekka sittemmin lausunut itsestään. Upseerit kiittelivät häntä kiittelemästään päästyä ja majuri O. Wallenstjerna ehdotteli hänelle kohta paikkaa vapaaehtoisena leskikuningattaren henkirykmentissä. Hän piti itseänsä ylenmäärin onnellisena; kapteeni Armfelt antoi siihen myöskin suostumuksensa ja lupasi kotona lohduttaa Crusellin äitiä, joka tietysti ei lainkaan ollut tähän eroon valmistettu, jonka ohessa Wallenstjerna antoi puolestansa sellaisen lupauksen, että hän ottaisi nuorukaisen omaan kotiinsa ja antaisi hänelle kaiken mahdollisen hoidon, — minkä lupauksen hän myös piti. Häntä kohdeltiin kuni omaa poikaa konsanaan ja hänelle annettiin ikäänsä nähden tarpeellinen opetus.

Vaan tämä onnentila keskeytyi. Sota syttyi ja hänen uusi hoitajansa sai käskyn osan rykmenttinsä kanssa astua „Ivar Benlös“-nimiseen sotapurteen. Hartaasta pyynnöstänsä pääsi Crusell mukaan, ja oli vuoden 1788 meriottelussa mukana useissa kohtauksissa ja palveli yhdessä toisten samanikäistensä matruusien kanssa. Syksyllä komennettiin majuri Wallenstjerna taas palvelemaan Wiaporiin; Crusell seurasi suojelijaansa sinne ja ryhtyi uudestaan niihin opinnoihin, jotka hänen oli täytynyt laiminlyödä, kirjoitti

nuotteja ja opetteli omin neuvoinsa ranskankieltä. Tämmöistä menoa kesti vuoteen 1791, jolloin Wallenstjerna siirrettiin siihen pataljoonaan samaa rykmenttiä, joka oli asentoa Tukholmassa. Nyt aukeni Cru-sellille uusi ura.

(Jatk.)

Mitä Spohr sanoi Wagnerista.

Huopaisista on nähdä mitä etevä säveltäjä ja kuuluisa viulu-niekkia Spohr aikoinansa arveli Wagnerista. Spohr oli Wagnerin suosijoita ja hänpä se ensiksi toimitti näy-tetyksi Wagnerin operan „Der fliegende Holländer“ (Len-tävä Hollantilainen), ja Wagnerin kirjeet tälle Kasseli-laiselle mestarille uhkuvat kiitollisuutta ja kunnioitusta. Sitä hauskempi on nähdä minkä omituisen ankaran lau-sunnon Spohr kerta antoi Wagnerin musiikista. Tämä hänen mietteensä tulee näkyviin eräässä kirjeessä, jonka hän kirjoitti Moritz Hauptmann'ille Kesäk. 11 p. 1853 ja joka on näin kuuluva:

„Eilen illalla oli meillä „Tannhäuser“ kolmannen ker-ran ja taas täydelle huoneelle. Tuo melu, jota uusi Leipzigin Musiikkilehti pitää, näkyy vetävän uteliaita sitä katsomaan. Eräs rouva minun vaimoni loosin vieressä jakeli eilen illalla ympärillensä tuosta lehdestä poimimia makupalojansa ja sanoi lopuksi: „Richard Wagner on tällä uudella operallansa aivan peräti uuden katastroofin musiikkiin toimittanut“. Toiset olivat siihen arvelleet: „eihän tuo ole mitään musiikkia,“ ja lähteneet pois jo toisen näytöksen jälkeen. Opera on kummin-kin vakaluontoisuudellansa ja sisällyksellensä ylimalkain voit-tanut myöskin monta ystävää, ja jos minä vertaan tätä mui-hin viime vuosien tuotteihin, niin käännyn minä enimmäin tä-män puoleen. Paljo sitä, mikä minulle alussa oli kerrassaan vastenmielistä, on nyt useamman kerran kuulua ruvennut miel-lyttämään, mutta tuo rytmittömyys ja periodien täysimuotoi-suuden puute on minulle vieläkin vastenluontoista. Takäläinen esittäminen on todella vallan erinomaista, eipä Saksanmaassa sellaista tarkkuutta monesti saa kuulla. Yksin noissa lau-lajille peräti vaikeissa yhteiskohdissa toisessa näytöksessä meni kaikki sillä tavoin, ettei niin nuottiakaan jäänyt pois. Se tosin ei estä tämän muutamissa paikoissa kuulumasta todella kau-healta musiikilta, erittäinkin vähää ennen kuin Elisabeth heitäk-sen Tannhäuserin päälle hyökkäviä lauloja vastaan. Miten-kähän Haydn ja Mozart olisivat irvistelleet, jos heidän olisi pitänyt kuunnella semmoista helvetinräminää, jota nyt musiik-kina tarjotaan! Pyhiinvaeltajain köörit (joita klarinetit ja fa-gotit hiljaa säestävät) laulettiin eilen niin puhtaasti, että minä nyt vasta ensi kertaa suostuin näihin luonnottomiin modula-tioneihin“. —

Koomillisen vaikutuksen tekee Spohrin kirje Haupt-mann'ille, 27 p:ltä Toukokuuta 1857, jossa hän lausuu toi-vonsa päästä Kölniin, siellä tullaksensa tuntemaan *Max Bruch'in* ja vaatiaksensa *Ferd. Hilleriä* varoittamaan vakavasti oppilaitansa tuosta tulevaisuuden musiikista, koska hän pelkäsi, ettei Hiller ilman tekisi sitä kylliksi!! Kir-jeessä sanotaan lisäksi:

„Minut tekee tuo musiikki vallan onnettomaksi ja he-rättää minussa inhon kaikkeen musiikkiin, niin että minä jo

olen ruvennut miettimään, ettei olisi mitä hullumpaa, jos 13 päivänä Kesäkuuta pyrstötähden törmäyksen kautta tuo isän-nyys saisi loppunsa. — Joitakuita päiviä takaperin oli Liszt täällä, matkalla Aachenin musiikkijuhlaan, ja pyysi minut luok-sensa iltaa viettämään. Hän kertoi minulle paljo ihanaa Wagne-rin'in uusista teoksista, joista hänellä oli muassa kaksi ope-raa, „Reingold“ ja „Walkyre“; näitä hän ei kuitenkaan, sävel-täjän vaatimusta noudattaen, ryhtynyt saattamaan kuuluville, ennenkuin molemmat viimeiset Nibelungin osat olisivat val-miit. Minä kysyin häneltä, oliko se totta mitä kerrotaan, että „Rheingold'issa“ laulajat riippuvat nuorasta, koska näyttämö toisinaan on oleva Rhein pinnalla, toisinaan pohjalla. Niin oli minulle Fischer Dresdenissä kertonut. Hän nauroi aika-lailla ja sanoi, että kyllähän tuo Wagnerin vastustajain sepi-tämä juttu oli koko hyvä, mutta lisäsi samalla, että kyllä vai-keuksia operan esittämisessä todellakin oli olemassa, j. n. e.“

Koska noin suuret sävelmiehet kuin Spohr saattoivat Wagnerin musiikista sillä tavoin lausua kuin ylläolevat kirjeet osoittavat, ei ole ihmettelemistä, että suuri yleisö ei vielä pysty sitä oikein sulattamaan.

Pieniä uutisia ulkomaalta.

— **Melograafi ja Melotrooppi.** Niinkuin aikakaus-kirja „La Nature“ kertoo, on ranskalainen sähkökoneilija Carpentier saanut keksityksi koneen, jonka avulla tavalli-sella pianolla soitetetut kappaleet tulevat soitettaissa nuoti-tuksi ja vieläpä semmoisiksi, että ne sitte erään varsin yksinkertaisen koneen avulla saadaan uudelleen kuuluville toisesta pianosta. Carpentier'in laitos on kolmiosainen: melograafi, joka soitetun kappaleen paperiliuskalle merkit-see, perforaattori, eli lävistyskone, joka paperiliuskalle teh-dyt merkit iskee irralleen ja valmistaa sen sillä tavoin kykeneväksi saattamaan äänet uudestaan ilmiin kolmannen koneen, melotroopin kautta. Melograafi on aivan omavarai-nen koneensa, joka 38 metallisäikeisen kimpun kautta saate-taan yhteyteen asianomaisen pianon kanssa. 37 säiettä ovat kiini kukin koskettimessansa kolmen perättäin seuraa-van oktaavin alalla. 38:s säie on yhteinen johdatin. Kun nyt jotakin näistä 37 koskettimesta painetaan, saattaa sen yhteydessä oleva kontaktilaitos aikaan keskeytymättömän metallijohdon koskettimen ja koneen välille, jossa kulkee sähkövirta, mikä juoksevalle paperihihnalle tekee merkkejä musteella. Tämä 12 senttimeetteriä leveä paperikaistale on oikeastaan liitetty 37:stä vallan hienosta säikeestä, joista kukin johtuu yhteen niistä 37:stä koskettimesta. Kuuden pienen akkumulaattorin käyttämä elektromoottori, jonka kiertonopeus erityisen laitoksen avulla saadaan aivan tasai-seksi, lykkää paperihihnaa eteenpäin kolme meetteriä mi-nuutissa. Paperihinnan yläpuolella on valssi, jota voi pitää kokoonpantuna monista pikku pyökäröistä, jotka lakkaamatta ovat öljyisestä musteesta kosteat. Kunkin pyörän vasta-päätä, toisella puolella hihnaa, on kynä. Pienet elektro-magneetit, joiden lankakierteet ovat yhteydessä pianossa olevan kontaktilaitoksen kanssa, painavat, kun niiden magne-

tismi herätetään, kyniä paperihihnaa vasten, joka siten joutuu koskettamaan pyökärää, ja saapi siitä pintaansa värimerkkin. Pienemmät, varsin nerokkaat laitokset helpottavat ja varmentavat koneen käyttämistä. Tässä melograafisessa kirjoituksessa esittää jokaista nuottia oma viivansa; viivan asema hihnalla ilmoittaa äänenkorkeuden, pituus nuotin aikamäärän.

Sittenkuin tuo noin painettu paperihihna on käynyt äsken viitatus lävistyskoneen kautta, on se valmis saattamaan kuuluville musiikkikappaleensa melotroopin avulla. Tämä on pitkulainen, neliskulmainen, matalanpuoleinen laatikko, jonka toisessa päässä on kampi. Laatikko kiinnitetään pianoon tai urkuihin hakasilla. Melotroopin sisässä on sama 37-kertainen laitos taas, joka on yhdistyksessä koskettimien kanssa ja saapi aikaan sen, että joka nuotti, mikä loven muodossa nyt on paperiliuskalla, tulee kuuluville koskettimen painuessa. Tämä painuminen tapahtuu taas sen koneiston avulla, joka vastamainitulla kammilla liikkeelle pannaan. Kun kampia väännetään, niin silloin pyörii laatikon koko pituuden täyttävä puusilinteri, kuin myöskin kaksi muuta silinteriä, jotka liikuttavat paperihihnaa vasemmalta oikealle samalla nopeudella kuin äsköin melograafi. Joka loven kohdalla mikä paperihihnan kulkiessa siirtyy puusilinterin sivuitse, uppoaa kynäpiikki koskettimelle, painaen sen alas. Tällainen koskettimien painaminen tapahtuu kumminkin varsin hiljaa. Sen vuoksi on eri laitos varustettu, joka tekee painamisen mielen mukaan voimakkaammaksi. Lisälaitosten avulla on keksijän vielä onnistunut saada toimeen se, että soitto-kappale saapi saman luonteen, mikä sille soitettaissa oli annettu, jonka ominaisuuden puolesta se on etevämpi muiden keksijäin samanlaatuista koneita. — „Tämä nerokas ja huomiota ansaitseva kone on monella tavoin hyödyllinen“, arvelee kertoja. „Sen avulla voivat säilyä toisten kuultaviksi esim. sokeiden sepittämät kappaleet, jotka usein osoittavat varsin kehittyntä soitannollista tunnetta ja taitoa, vaan jotka näihin asti ovat kadonneet sepittäjänsä kanssa.“ — Se näytekone, jonka keksijä on jättänyt erään tiedeseuran tarkastettavaksi, on jo vuoden ajan työskennellyt esteettömästi ja rappioon joutumatta.

— **T:ri Wilhelm Volckmar**, nyky-ajan etevimpiä urkusäveltäjiä, on äskettäin kuollut. Volckmar oli syntynyt 1812, tuli vuonna 1835 seminaarin opettajaksi Hombergiin ja oli siinä toimessa viime vuoteen asti, jolloin hän sai eläkerahan, siis kaikkiansa viisikymmentä yksi vuotta! V. 1846 nimitti Marburgin yliopiston filosofillinen tiedekunta hänet filosofian tohtoriksi, v. 1868 tuli hän kuninkaalliseksi musiikintirehtöriksi ja samana vuonna nimitti St Cecilia akatemia Roomassa hänet kunnia-professoriksi. Useita korkeita arvomerkkejä ja kunnianosoituksia sai tämä ansiokas säveltäjä, monet hessiläiset yhdistykset kutsuivat hänet kunniajäsenekseen ja Hombergin kaupunki antoi hänen 50-vuotisen palvelusaikansa johdosta pidetyssä riemujuhlassa hänelle kunniaporvarin arvon.

Hänen urkusävellyksiensä lukumäärä kohoaa yli 500. Hermann Mendel kirjoittaa hänestä musiikillisessa sanakir-

jassansa: „T:ri W. Volckmar on kieltämättä nykyajan lahjakkaimpia ja tuotteliaimpia urkusäveltäjiä. Hänen sävellyksensä osoittavat musiikkimuotojen täydellistä vallitsemista, aiheiden nerokasta teemallista käsittelemistä, runollista henkeä ja sävelrikkautta erinomaisessa määrässä, ja on hän urkusävellyksiinsä aina osannut yhdistää „vanhan koulun“ ja uudemman ajan tuotteiden parhaimpia ominaisuuksia.

~~~~~
Onnelani. *)

*Tiedäs, minne mielelläin
Kuljen iltamassa?
— Valkamaan, mi tyyness' on
Lahden pohjukassa.*

*Siellä syöksen vesille
Venoseni pienen.
Minne matkan suunnitan?
Näinköhän sen tiennen?*

*Kyllä venho itsestään
Matkan suunnittaapi,
Kun se oman soutajans'
Airoillensa saapi.*

*Kawempana tuolla on
Saari kaunokainen,
Saaren soman helmassa
Lehto tuoksuwainen.*

*Tuoksuwassa lehdossa
Mökki ompi pieni,
Sinne illan tyynessä
Viepi minun tieni.*

*Siellä hellä silmäys
Vastahani hohtaa,
Sieluni siell' onnessaan
Maailman unohtaa!*

Juhani H.

*) Ehdotellaan sävellettäväksi.

Maamme torvisoittokuntain huomioon.

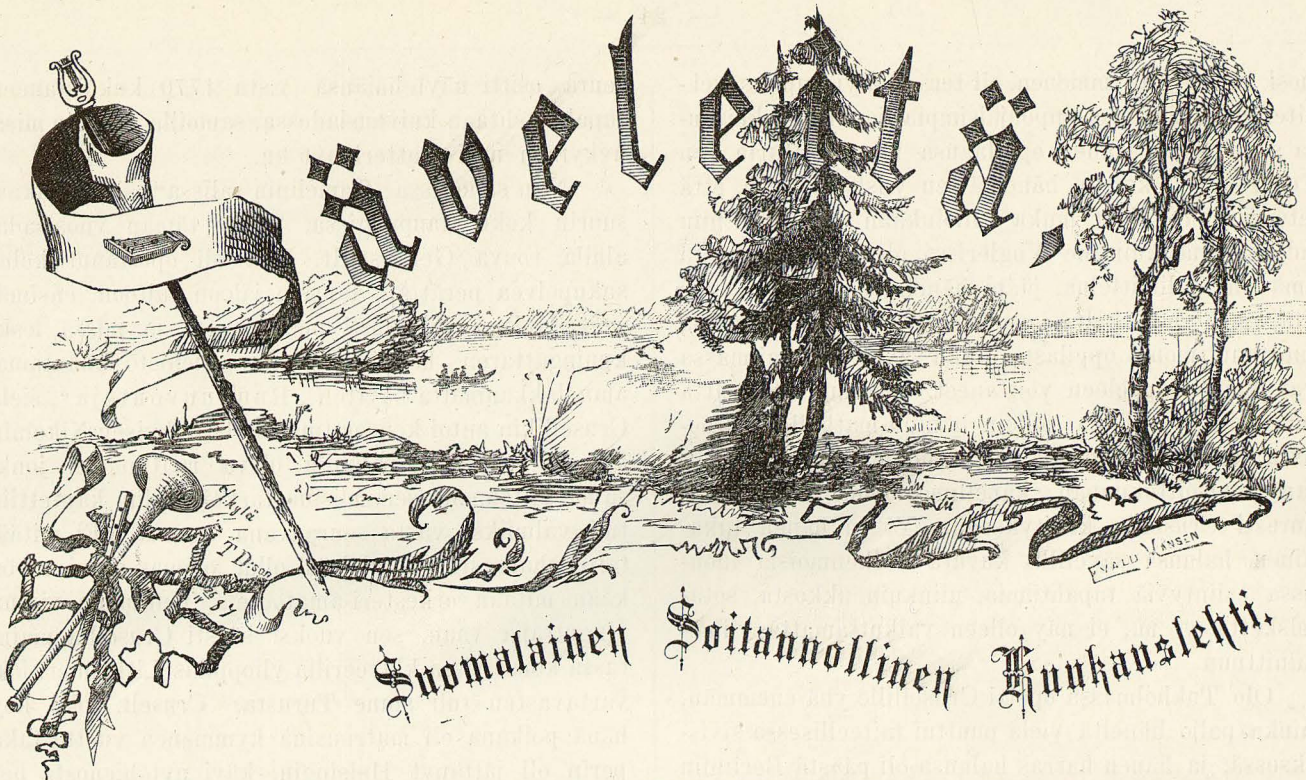
Koska olisi varsin hupaista tietää, missä määrin torvisoiton harrastus maassamme on jo levennyttä, pyytää „Säveleiden“ toimitus täten arv. soitto-kuntain johtajia tai jäseniä antamaan lähempiä tietoja paikkakuntansa soitto-kunnista, esim. milloin soitto-kunta on perustettu, ketä siinä on ollut (ja parhaillaan on) johtajana, kuinka monta jäsentä siinä on, millaisessa kunnossa se on y. m. s. Meille on tullut eräs sellainen kertomus, jonka tässä olemme tilaisuudessa jo julkaisemaan.

Marttilan pitäjän torvisoittokunta.

Marttilan kymmenmiehinen torvisoittokunta on yksityisen, hra nimismies Sjömanin perustama. Hän on omilla varoillaan hankkinut mainitulle kunnalle 1,040 m. maksavat torvet, kustantaa sitä paitsi opettajan ja johtajan sekä kaikin puolin pitää huolta sen voimassa pysymisestä ja vaurastumisesta. Johtajana on alusta alkaen ollut entinen sotilassoittaja Juho Forth. Soittokunta on tehnyt soitantomatkoja ei ainoastaan naapuripiittäjiin, (esiintyen kansanjuhliissa, arpajaisissa, häissä y. m. tilaisuuksissa), vaan kaupunkeihinkin, niinkuin Saloon, Turkuun ja Helsinkiin. Yhteisharjoituksia pidetään kahdesti viikossa ja jäsenenä on kansakoulun käyneitä talonpoikaisia nuorukaisia.

J. Forth,

Marttilan pitäjän torvisoittokunnan johtaja.

N:o 6.

Tilauhinta
vuodelta 4 markkaa.

Marraskuu.

Ilmoituksia
25 p. pieneltä riviltä.

1887.

SÄVELEITÄ,

SUOMALAINEN SOITANNOLLINEN KUUKAUSLEHTI

ilmestyy Jyväskylässä allekirjoittaneen toimittamana ja Jyväskylän kirjapainon osakeyhtiön kustantamana ja tarjotaan täten tilattavaksi.

Useat maamme sävelniekat ovat hyvántahtoisesti luvanneet lehdelle arvollista kannatustansa. Näistä on meidän kunnia mainita nimenomaan herrat yliopiston musiikintirehtöri *R. Faltin*, kapellimestari *R. Kajanus*, tohtori *E. A. Hagfors* ja koulunopettaja *E. Genetz*, joita paitse useat muut säveltaiteen harrastajat ovat aikoneet muistaa lehteä sävellyksillä ja kirjoituksilla.

Lehden tilauhinta (Kesäkuusta vuoden loppuun) on: Suomessa kaikkine postimaksuineen 4 markkaa — tilattakoon sitä joko postikonttoreissa tahi ristositeessä lähetettäväksi suoraan ulosantopaikasta osoitteella: Jyväskylän kirjapaino. — Wenäjällä 2 ruplaa; Amerikassa 1 dollari; Skandinaviassa 3 kruunua; ja Saksassa 4 riikin markkaa. Irtonais-numerojen hinta on 75 penniä.

P. J. Hannikainen.
Filosofian Maisteri.

Silmäys maamme musiikin historiaan.

Bernhard Henrikki Crusell.

(Jatkoa 5:teen n:roon.)

Hräs viulunsoittaja Börnitz opetti hänelle nuotit; kunink. sihteerin Fellman'in luona, joka kotonsa kerran viikossa toimitti amatöörikonsertteja, sai hän tilaisuuden harjoittautua pieniin soolokappaleihin, utteruudellansa ja hyvällä päällensä oppi hän loma-aikoina saksan, ranskan ja italiankieltä, mikä oli sitä tarpeellisempaa, koska useimmat sävelmiehet ja muut taideniekat Tukholmassa siihen aikaan olivat ulkomaalaisia. V. 1792 pääsi hän, vaikk'ei ollut vielä täyttänyt seitsentätoista vuotta, rykmentinsoittokunnan johtajaksi, ja samana vuonna otettiin hän, soitettuansa pörssisalissa erään klarinettisoolon, kuninkaalliseen hovisoittokuntaan, ja vuoden perästä tuli hän ensimmäiseksi klarinetinpuhaltajaksi silloisen herttuahallitsijan soittokuntaan, mistä toimesta hän kumminkin muutamien vuosien kuluttua luopui. Tuo Suomessakin „Hosiannastansa“ tunnettu apotti Yrjö Jos. Vogler oli se mies, jonka Crusell kiitollisuudella tunnustaa olleen hänen johdattajansa etevyyteen. Vogler, silloin parhaassa miehuutensa ijässä, muutama

vuosi yli neljäkymmenen, oli terävä-älyisimpiä sävel-taiteilijoita sekä perinpohjaisimpia ja omantakeisimpia säveltäjiä. Hänen oppilaansa Kaarlo Maria von Weber lausui kerran hänestä sen ylistyslauseen, että tieto ja nero eivät muka milloinkaan ole olleet niin yhdistyneinä kuin ne Voglerissa olivat. Jos kohta tämä onkin liioittelua, jääpi hänelle kuitenkin kiitos siitä, että hän kelpo opettajana on johdattanut ja innostanut monta oppilasta, jotka sävelten maailmassa ovat kunniaseppeleen voittaneet. Lukuun ottamatta muutamia väli-aikoja, jolloin hän oli matkoilla Euroopassa, oli hän vuodesta 1789 vuoteen 1799 Tukholman hovisoittokunnan kapellimestarina ja vaikutti suuresti Crusellin kehitykseen. Yksin hänen liikainainen halunsa sävelillä kuvata kaikenmoisia luonnossa esiintyviä tapahtumia, niinkuin ukkosta, sotamelskettä y. m., ei näy olleen vaikuttamatta viime-mainittuun.

Olo Tukholmassa opetti Crusellille yhä enemmän, kuinka paljo häneltä vielä puuttui taiteellisessa sivistyksessä, ja hänen harras halunsa oli päästä Berliniin nauttimaan opetusta klarinetinsoitossa yleisesti kiitetyltä Tausch vanhemmalta, jonka voi pitää kohottaneen klarinetin soitelasmusiikin vähäpätöisestä arvoluokasta taiteellisuuden välikappaleeksi. Onnellinen sattuma toimitti hänelle keväällä 1798 vapaan matkan Berliniin. Seitsemän kuukautta oli hän Tausch'in opissa, jonka hän sai maksetuksi niiden kahden konsertin tuloilla, mitkä hän siellä piti Lokakuussa samana vuonna. Vähäisellä jäännöksellä matkusti hän Hampuriin, laulajana ja säveltäjänä tunnetun Hurkan seurassa, ja yhdessä hänen kanssansa antoi siellä kaksi konserttia, joissa hän sai runsaasti ylistystä sekä hankki varoja palausmatkaksensa Tukholmaan. V. 1801 valittiin hänet kunink. musiikki-akatemian jäseneksi. Samana vuonna kävi hän, matkalla Pietariin ja sieltä takasin, kotimaassansa ja piti Helsingissä soittokonsertin 8 p. Heinäk., Turussa laulu- ja soittokonsertin akatemian ylisessä oppisalissa saman kuun 30 p. Vähäistä ennen, Kesäk. 10 p. oli kymmentuntisen tulipalon kautta Porissa 2,400 ihmistä joutunut kodittomaksi ja 240 taloa palanut poroksi. Konserttinsa Helsingissä antoi Crusell näiden hädänalaisten hyväksi. Konserttitulos siellä, 66 taaleria 32 killinkiä (!), antaa jonkunmoisen kuvan sen aikaisista Helsingin oloista, semminkin kuin tiedetään, että esim. Oulussa samaan aikaan ja samaan tarkoitukseen konsertilla kaupungin kirkossa saatiin 146: 24 ja Turussa kokoontui 1,560 taaleria, joista 269 t. tuloina Soitannollisen Seuran konsertista. Helsinki siihen aikaan olikin sekä rakennuksensa että seura-elämänsä puolesta vaan tavallinen maakylä; teatteri-

seura esitti näytelmiänsä (v:sta 1770 kukoistaneen) tupakkitehtaan kuivausladossa, samoilla seuduin missä nykyinen uusi teatteri nyt on.

Niin sanotussa „Tamelinin salissa“, siihen aikaan suurin koko kaupungissa, missä tämän vuosisadan alulla rouva Gellerstedt, joka oli opettanut kolme sukupolvea perättäin tanssin jaloon taitoon, ensimmäisenä Helsingissä aloitti opetuksensa ja missä leskikuningattaren henkirykmentin miehistö muutaman ajan lakkaamatta näytteli „Ruununvouteja“, siellä Crusellikin antoi konserttinsa, sillä nykyisen Nikolainkirkon portaiden paikalla oleva raatihuone, jonka salia sittemmin semmoisiin tarkoituksiin käytettiin, tuli valmiiksi vasta seuraavana vuonna. Ei mitään taiteenharrastavaa yleisöä ollut olemassa, ei myöskään mitään orkesteri-amatöörejä, muutamia viulunvinguttajia vaan, sen vuoksi säesti Crusellia mainitussa konsertissa klaveerilla ylioppilas Lithander, joka vartavasten tuli sinne Turusta. Crusell, joka köyhänä poikana eli matruusina kymmenen vuotta takaperin oli jättänyt Helsingin, kävi nyt hienosta herrasta ja pyydettiin Turussa pitämänsä konsertin perästä sikäläisen maaherran Ernst von Willebrand'in luokse päivällisille, ja sitäpä ei pidetty aivan vähäisenä kunniana. Sittenkuin hän oli heittänyt jäähyväiset isällensä, joka seuraavana vuonna kuoli, lähti hän taas samana vuonna isänmaastansa, joka ei voinut antaa kylliksi ravintoa hänen kyvyllensä, eikä hän sen erän perästä sitä nähnyt enää niiden 37 vuoden aikana, jotka olivat jälellä hänen elämästensä.

(Jatk.)

Kosciuszkon käynti Suomessa.

Kukijaa varmaan kummastuttaa nähdä soitannollisessa sanomalehdessä sotapäällikön nimi, eikä sen vähäisempi kuin — *Kosciuszko!* „Mitä ihmettä!“ huudahtaa hän, „oliko tuo jalo puolalainen sankari myöskin soittoniekkä?“ — Tietävästi ei, vaan hänen käynnistänsä meidän rannoilamme on jäänyt eräs pienoinen soitannollinen kuva, joka liikuttavan luonteensa tähden ei aivan pian liene unhottuva lukijan mielestä. Painatamme tähän siis erään palasen Ruotsissa v. 1874 ilmestyneestä teoksesta „Svenska minnen på utländska orter“, jossa kerrotaan Kosciuszkon käynnistä Turussa.

Eräänä Tammikuun ensimmäisiä päiviä v. 1797 saapui Turkuun kaksi matkustajaa kolmen hevosen vetämässä reessä. Toinen, ulkomaalaiseen pukuun verhottuna, hyppäsi reestä, ja saapuville tulevien palvelijoiden avulla nosti reestä ja kantoi matrassilla huoneeseen toisen, joka näkyi olevan

sairaana, ulkomaalaisessa puvussa hänkin. Kun isäntä kääntyi ensinmainittuun mieheen, kysyen matkustajain nimiä, otti tämä kynän ja piirsi paperille: „*Tadeusz Kosciuszko*, maanpakolainen. *Julian Ursin Niemcevicz*, hänen ystävänsä.“

Heti kohta kuin Suomen silloisessa pääkaupungissa saatiin tietää, että aikakauden mainioimpia, ylistetyimpiä miehiä, jalo puolalainen Kosciuszko, vieraili Turussa, kokoontui paikalla talon edustalle väenpaljous, joka halasi nähdä tuota kuuluisaa ylisotapäällikköä. Esteenä siihen oli kumminkin hänen sairaudentilansa, joka pakoitti häntä pysymään vuoteella ja kielsi suurimmalta osalta kaupungin asukkaita ilon, katsella sen miehen kasvoja, jonka toimia he hartaalla ihmettelyllä olivat seuranneet. Useat seudun etevimmät miehet kävivät hänen puheillansa, vaan heidän tekemiänsä vierasvaraisuuden tarjouksia ei hän äsken mainitusta syystä voinut vastaan ottaa. Valmistettiinpa kuitenkin jotain, joka sai hänet lupaamaan näyttäytyä ulkopuolella huonettansa; laitettiin näet konsertti hänen kunniaaksensa.

Yleiseen oli tunnettua, että syvästi tunteikas ja uskonnollinen Kosciuszko myöskin oli erinomaisen mieltynyt soitantoon. Tähän perustivat soitannon ystävät Turussa aikeensa, suostuttaa Kosciuszko saatettavaksi heidän keskellensä, ottamaan vastaan heidän soitannollinen kunnianosoituksensa. Luultavasti auttoi myös Franzénin käynti Kosciuszkon luona paljo vähentämään hänen eperoimistansa lähteä niin sairaana ja riutuneena konserttiin, jonka Turun soitannollinen seura aikoi hänen kunnioittamiseksi panna toimeen.

Konserttipäivänä, uskottavasti 6 tahi 7 päivä Tammi-kuuta, jälkeen puolenpäivän, kantoivat muutamat rivakat Turun ylioppilaat konserttisaliin Kosciuszkon telttavuoteen, jossa hän lepäsi. Tuskin oli se asetettu vastapäätä orkesterilavaa, kuin tuo tilaisuutta varten erityisillä tunnuskuvilla koristettu sali joutuisasti täyttyi yleisöllä, jossa oli Aura-kaupungin arvoisimmat miehet kaikista kansanluokista, yliopiston opettajia, muita virkamiehiä, jäseniä porvaristosta, kuin myös ylioppilaita, sekä vanhempia ja nuorempia naisia. Liikutetuilla silmäyksillä katseli koko tämä joukko Kosciuszkoa, joka kohteliaasti tervehtien lepäsi tyynyillänsä ja loi tutkivan silmänsä yli seuran. Silloin tällöin puhutteli hän kohteliailla ja ystävällisillä sanoilla ranskaksi niitä nuoria naisia, jotka seisovivat häntä lähinnä, sillä Kosciuszko, vaikka jälkin iäkseen naimattomaksi, ei ollut likimainkaan tunteeton kauniin sukupuolen hempeyttä kohtaan, ja yhtä vähän oli hänelle outoa sen ajan hieno käytöstapa. Nuoret naiset puolestansa auttoivat häntä valelemalla hänen polttavaa, kivistävää päätänsä Kölninvedessä kastetuilla liinasilla. Olipa se varsin outo ja omituinen näky: orkesteri laulajineen ja laulajattarineen soittolavalla; Kosciuszko omallansa; koko tuo suuri joukko syvästi viehättyneitä kasvoja, kaiken ikäisiä, ja heidän keskessensä Kosciuszko, kalpeana, kuihtuneena, musta hihna otsan ympäri, siviilipuvussa, rinnassa Cincinnatus-tähtiluokan risti, jonka hänelle oli antanut Washington, ja jota vapaa-

valtaista kunnianmerkkiä ei kantaneet muut kuin Kosciuszko ja Lafayette.

Hän oli mietteissään, vaipuneena muistoihinsa: ajan ilmapiirissä yksinäinen pilvi, jossa salama oli kätöksässä; pilvi — se oli hänen surunsa, salama — hänen sankarimaineensa.

Konserttimestari Ferlingin annettua merkin, alkoi konsertti juhlarassilla. Sitten astui esiin sen ajan aistin mukainen kaunopuhuja, ja tervehti ranskan kielellä Kosciuszkoa tervetulleeksi. Puhuja, luultavasti joku Turun yliopiston miehiä, vertasi Kosciuszkoa Leonidaasen urhoollisuudessa, Cincinnatukseen toimellisuudessa ja vaatimattomuudessa, eikä myöskään unhottanut verrata häntä Cimoniin ja Aristideesen nuhteettomuudessa, sekä vertasi hänet lopuksi Akilleeseen, joka teltassansa, haavoitettuna ja leväten sotamelskeistä, tunsu virkistystä kitaran säveleistä, joita eräs nuorukainen soitteli sankarin vuoteen ääressä. Puhuja lopetti, ajan tavan mukaan, klassillisella sitatsioonilla: „Jumala yksin on ansiollinen, sanoo Seneca, näkemään ylevää, kovan onnen kanssa taistelevaa sielua.“

Kosciuszko vastasi muutamilla sanoilla ranskaksi, joiden pääsisällys kuului olleen, että hän tunsu itsensä onnelliseksi olla vapaassa maassa, jossa hän tiesi itsensä rakastetuksi; että hän toivoi kansan tässä maassa aina yksimielisillä pyrinöillä tekevän itsensä ansiolliseksi vapauden etuja nauttimaan. Itse hän ei ollut voinut paljoa aikaan saada niiden aatteiden hyväksi, joita hän oli harrastanut, vaan eripuraisuuden turmiollisia seurauksia oli hänen elämänsä opettanut hänet tuntemaan. Sopusointua tarvittiin elämässä niinkuin musiikissakin. Äänneiden sopuisuudesta syntyi harmonia, työn sopuisuudesta syntyi voima.

Sen jälkeen seurasi hymni Voglerilta ja ylioppilaulua; sitte Adagio Haydn'ilta ja jonkun tuntemattoman säveltäjän sepittämä Rondo. Sen perästä aaria Naumann'in „Kustaa Waasasta“, jonka lauloi eräs musiikin harrastajatar ja sitte tuo sievä, säveleltään viehättävä „Rousseau'n unelma“, joka siihen aikaan herätti hurmausta. Sen jälkeen mies- ja nais-äänistä laulua, sekä lopuksi resitativi ja kööri orkesterin säestämänä Naumann'in „Kustaa Waasa“-operasta. Siinä oli varmasti illan loistokohta, ja operan sisällys oli edeltäkäs in selitetty Kosciuszkolle.

Tuo suuriluontoinen ja mahtava sävellys ynnä sen Kosciuszkolle tulkittu sisällys tekivät häneen syvän vaikutuksen. Kun kööri oli vaiennut ja orkesterin säveleet loppuun kajahtaneet, nähtiin suuren kyneleen vierähtävän hänen kalpealle poskellensa. Eräs nuori neiton oli pyytänyt häneltä muistoa; hän tarttui neidon liinaseen, pyyhki sillä vierivän kyneleen ja lausui ranskaksi: „Mademoiselle, ottakaa takaisin tämä liinanen muistona sotilaan kyneleestä; muuta mitään ei minulla ole antaa.“ Nuori nainen otti liinan ja, hämille joutumatta, vastasi samalla kielellä: „Kenraali, tässä on enemmän kuin kylkiä; tähän on nyt pyhäjäännös.“

Konsertti oli päättynyt, Kosciuszkon veivät ylioppilaat taas pois, sittenkuin hän, ynnä runoilija Niemcevicz, joka myös oli saapuvilla, oli kokoontuneille musiikinystäv-

ville lausunut muutamia kiitossanoja. Vaan myöhempänä illalla kuultiin vielä ylioppilaslaulun säveleitä sen talon edustalta, jossa matkustajat asuivat.

Pieniä uutisia ulkomaalta.

— **Mierzwinski**, tuo kuuluisa puolalainen tenori on kesän oleskellut Pariisissa harjoittelemassa useita uusia operoita muun muassa „*Lohengrin*“in, ja lähtee kohdakkoin tämän talviselle konsertti-kierrollensa, tällä kertaa Saksaan, Sweitsiin, Skandinaaviaan ja kolmeksi kuukaudeksi Italiaan.

— **Rouva Annette Essipoff** tekee tänä talvena konserttimatkoja Saksassa, Hollannissa ja Sweitsissä.

— **Pauline Ellice**, tuo 11-vuotias englannitar, soitti äskettäin Berlinissä muun muassa Beethoven'in C-molli-konserton, Mendelssohnin H-molli-Capriccion, Rigoletto-Fantasia ja Kehruulaulun „Lentävästä Hollantilaisesta“ (Liszt'in muodostelmia) — siis, niinkuin näkyy, sangen vaikeita kappaleita. Pikku konsertinpitäjän sujuva tekniikki, varmuus ja esitys-voima herättivät yleistä ihmettelyä. „Samoin kuin pikku pianistin Josef Hofmann'in, samoin tämänkin soitannollisen ihmelapsen suhteen on toivottava, että hänelle tarjottaisiin sekä aikaa että tilaisuutta harvinaista taipumustansa täydellisesti kypsyttämään“ — arvelee Kölnin „*Neue Musik-Zeitung*.“

— **Ei mitään uutta auringon alla.** Kerroimme tuonoin erään italialaisen papin keksineen paperi-urut. Semmoiset urut on kumminkin jo vuosia sitte keksitty Montabaurin kaupungissa, ja kuuluvat vieläkin olevan erittäin hyvässä kunnossa. Niiden keksijä ja omistaja, Löhr nimeltään, kuuluu nyt aikovan hankkia patentin keksinnönsä.

Niitä näitä.

— **Ruunupäiden soitannollisesta taipumuksesta ja aistista tiesi Strakosch-vainaja**, tuo äskettäin Pariisissa kuollut kuuluisa impressario, kertoa seuraavata: *Saksan keisari* ukko on harras soitannon ystävä. Hän ei ollut koskaan pois näytännöstä, jossa Patti lauloi; jokaisen konsertin perästä kävi hän itse lavalla laulajatarta onnittelemassa ja kiittelemässä. *Viktoria*-kuningatar ei ole ainoastaan erittäin mieltynyt musiikkiin, vaan onpa hänellä, tahi ainakin on ollut, varsin soma laulun ääni. Hänen laulunopettajansa, vanha Lablache, sanoi hänelle useamman kuin yhden kerran, että ellei Hänen Majesteetistansa olisi tullut Suuren Britannian kuningatar, olisi hänestä aivan varmasti tullut laulun kuningatar. Walesin prinsessa on pianisti Hallen oppilas ja vallan etevä pianonsoittaja. *Wenäjän keisari* on taitava waldthornin soittaja; onpa Hänen Majesteettinsa perintöruhtinaana ollessaan säestänyt soitto-koneellansa Kristiina Nilsson'in lauluakin. *Italian kuningatar* on myöskin varsin perehtynyt soitantoon ja erittäinkin suosii hän innokkaasti Wagnerin musiikkia, joka saakin kiittää tätä korkeata henkilöä pääsemisestensä Roomaan. Ruotsin *Oskar kuninkaalla* on komea basso-ääni ja on hän oivallinen laulaja.

— **Runolliset elämänvaiheet.** Äskettäin havaittu kirkas tähti laulun taivaalla, jolle ennustetaan Patti'n

tulevaisuutta, neiti *Nikita*, on saanut kokea varsin omituisia elämän-vaiheita. Neiti Nikita, joka nykyään laulaa Englannin kuningattaren teatteri-konserteissa, on syntynyt Virginiaassa ja jo aikaisimmassa lapsuudessaan osoittanut erinomaista laulunlahjaa. Jo kuusivuotiaana lauleli Nikita konserteissa. Niihin aikoihin ryöstivät hänet salaa *intiaanit* (!?), joiden joukossa hän vietti viisi vuotta ja jotka häntä suurella hyvydellä kohtelivat. He oikein jumaloivat tuota ihmeellisellä äänellä varustettua lasta. Nikita, heimon päämies, piti isällistä huolta lapsukaisesta ja antoi hänelle oman nimensä. Hän pelasti tyttösen kerta suuresta vaarasta ja sai itse silloin kuolettavan haavan. Kuolinvuoteellansa antoi hän väkensä vanhoja juhlallisen valan, hakea käsiin Nikitan vanhemmat ja jättää lapsukainen niille. Lupaus tuli täytetyksi. Nikitan äiti tuli sitten tyttärensä kanssa Eurooppaan, etsi käsiin Adelina *Patti*'n, jolle Nikita osoitti laulutaitonsa. Siitä hetkestä oli hänen onnensa valmis. Adelina Patti piti huolen hänen lahjojensa kehittymisestä ja uskoi hänet lankonsa Moritz Strakosch'in haltuun, joka teki hänestä etevän laulajattaren. Niin kertoo „*Neue Musik-Zeitung*.“

— **Ei olisi hyvä tenori-ääni haitaksi!** Eräs tenorilaulaja Bötöl on viime kesänä Kroll'in teatterissa Berlinissä ansainnut 30,000 markkaa.

— **Toiveissaan pettyneille laulajatarille.** Eräs vanha laulunopettaja Pariisissa Laforrestier kuoli nykyään ja testamenttasi koko melkoisen suuren omaisuutensa „niille lukemattomille nuorille naisille, jotka hyväilevät itseensä sillä toiveella, että he muka saavuttavat onnensa laulajana, ja jotka tästä unelmasta ankaralla tavalla herätetään, — niille avuksi, saattamaan heitä mahdollisuuteen ensimmäisiä tuskanhetkiä rauhassa viettämään ja sittemmin valmistamaan itsellensä jotakin toista toimeentulon keinoa.“ Arvattavasti varsin todenperäisiin havainnoihin perustuva hyväntekeväisyyden aate!

Marraskuun aikana syntyneitä tai kuolleita tunnetuimpia sävelniekkoja.

- 1 p. Bellini syntyi 1801.
- 4 p. Mendelssohn-Bartholdy kuoli 1847.
- 14 p. Rossini kuoli 1868.
- 15 p. Gluck syntyi 1787.
- 19 p. Schubert kuoli 1828.
- 22 p. Conr. Kreutzer syntyi 1780.
- 29 p. Donizetti syntyi 1797.
- 30 p. Anton Rubinstein syntyi 1829.

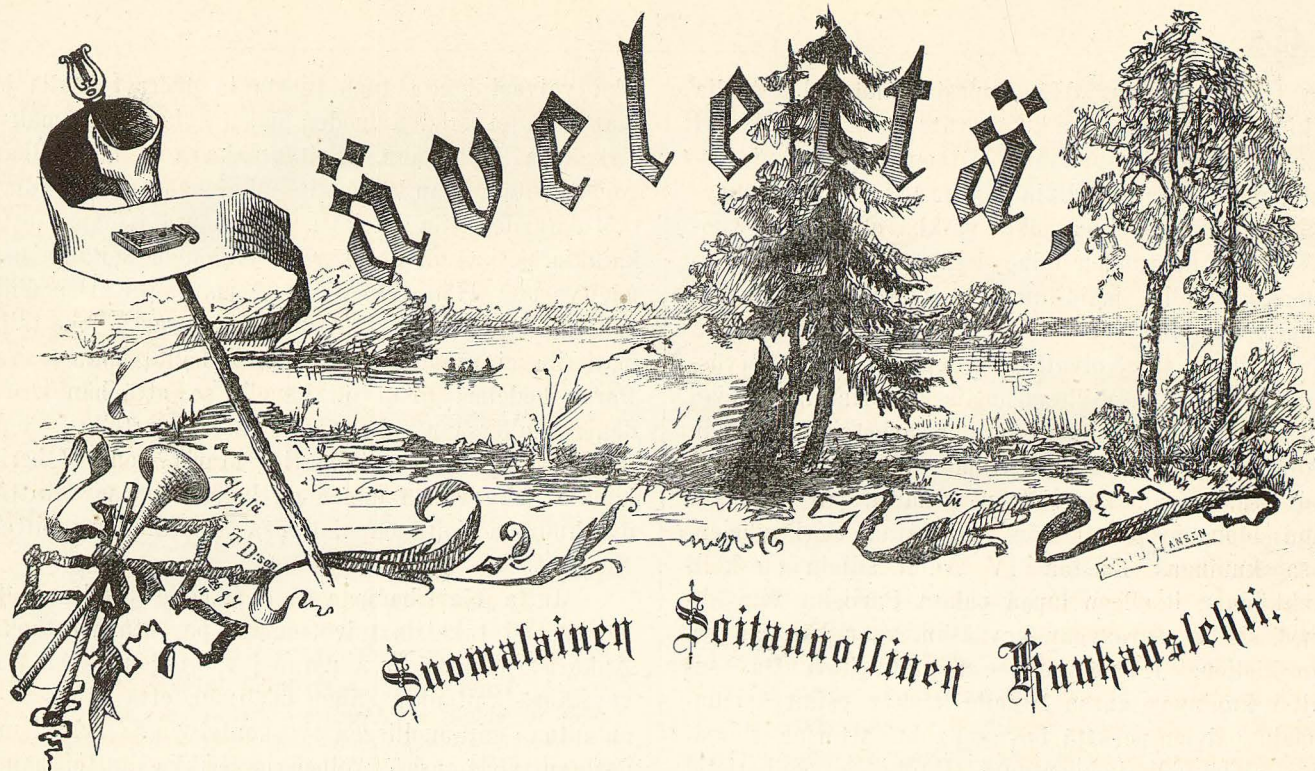
Tietoja Torvisoittokunnista.

Orimattilan torvisoittokunta

on nykyänsä kahdeksanmiehinen. Aluksi oli se parin vuoden ajan kuusimiehinen, ja ensimmäisen aiheen sen syntymiseen antoi kansanjuhlassa kuultu sotilassoittanto. Varat torvien ostoon hankittiin arpajaisilla. Sittemmin järjestettiin soittokunta säännöllä, jotka m. m. velvoittivat jäseneksi rupeavan pysymään soitto-kunnassa vähintään vuoden. Yritys on menestynyt siihen määrään, että soittokunta on kyennyt esiintymään kansanjuhliissa, häissä y. m., omassa ja muissakin pitäjissä. Jäsenet ovat talonpoikia.

J. Kahma,

Orimattilan torvisoittokunnan johtaja.

N:o 7.

Tilauhinta
vuodelta 4 markkaa.

Joulukuu.

Ilmoituksia
25 p. pieneltä riviltä.

1887.

SÄVELEITÄ,

SUOMALAINEN SOITANNOLLINEN KUUKAUSLEHTI,

ilmestyy ensi vuonna 1888 samanlaisena kuin tänäkin vuonna, Jyväskylässä allekirjoittaneen toimittamana ja Jyväskylän kirjapainon osakeyhtiön kustantamana ja tarjotaan täten tilattavaksi.

Useat maamme sävelniekat ovat hyväntahtoisesti luvanneet lehdelle arvollista kannatustansa. Näistä on meidän kunnia mainita nimenomaan herrat yliopiston musiikintirehtöri *R. Faltin*, kapellimestari *R. Kajanus*, tohtori *E. A. Hagfors* ja koulunopettaja *E. Genetz*, joita paitse useat muut säveltaiteen harrastajat ovat aikoneet muistaa lehteä sävellyksillä ja kirjoituksilla.

Lehden tilauhinta koko vuodelta on: Suomessa kaikkine postimaksuineen 5 markkaa — tilattakoon sitä postikontto-reissa tahi ristositeessä lähetettäväksi suoraan ulosantopai-kasta osoitteella: Jyväskylän kirjapaino. — Wenäjällä 2 ruplaa 50 kopekkaa; Amerikassa 1 dollari 25 centtiä; Skandinaviassa 4 kruunua ja Saksassa 5 riikin markkaa. Irtonaisien numerojen hinta on 60 penniä. Puolelta vuodelta: Suomessa 3 m.; Wenäjällä 1 rupl. 50 kop.

Huom.! Ensimmäistä vuosikertaa saa 4 markalla.

P. J. Hannikainen.

Filosofian Maisteri.

Silmäys maamme musiikin historiaan.

Bernhard Henrikki Crusell.

(Jatkoa 6:teen n:roon.)

Ranskan ministeri Ruotsin hovissa *de Bourgoing*, ylevämielinen ja nerokas mies, sai eräänä päivänä yksityisessä seurassa kuulla Crusellin puhaltavan huilua ja viehättyi niin hänen soittoonsa, että esittelytti hänet itselleen, ja havaittuansa taiteilijassa kaikki kelpo miehen ominaisuudet, tietoja, siveellisyyttä sekä herttaiset ja viehättävät seurustelulahjat, tarjosi hänelle vapaan matkan mukanansa Pariisiin, jonne hänet oli takaisin kutsuttu. Crusell otti hyväntahtoisien tarjouksen kiitollisuudella ja ihastuksella vastaan ja lausuu hän siitä, että hän piti tätä onnellisimpana tapauksena taiteilija-elämässään. Puhumatta-kaan siitä, miten suureksi opiksi hänelle oli seurustelu Bourgoing'in itsensä kanssa, joka Pariisiin tultuansa otti seuralaisensa perheensä jäseneksi, oli Crusellilla tilaisuus päästä tuttavuuteen Ranskan ja muiden maiden etevimpien kirjailijoiden ja taideniekkujen kanssa, miesten semmoisten kuin viuluniekka Baillot, klarinetinpuhaltaja Xav. Lefèvre, säveltäjät Cherubini, Méhul sekä eheidän, aistikkaiden kvartettilaulujen sepittäjänä meilläkin arvossa pidetty pianon ja klarinetin soit-

taja Creutzer y. m. Hän rupesi täällä toden teolla tntkimaan sävellystaitoa konservatoriossa, ensin Henri Monton Berton'in oppilaana, sittemmin vallankumouslaulujen (Hymne à la divinité y. m.) sepittäjänä tunnetun Gossec'in johdolla, joka, vaikka olikin jo 70 vuotias ukko, nuoruuden hilpeydellä antoi opetusta soitannossa ja ollen mainitun konservatorion inspehtori, toimitti hänelle luvan muukalaisenakin saada opetusta talven aikana tässä oivallisessa oppilaitoksessa. Myöskin tarjottiin Crusellille ensimmäisen klarinetinsoittajan paikka italialaisessa operassa sekä sama toimi Gossec'in äsken uudestaan eloon herättämässä Concert spirituel'issä. Vaan kun hänen lomansa päättyi loka-kuun lopussa, päätti hän matkustaa Carlsruhe'en, jossa kuningas Kustaa IV Adolf silloin oleskeli, hankkimaan itselleen lupaa palata Pariisiin, viipyäkensä siellä seuraavaan kevääseen, vaan hän sai jyrkän kiellon. Laimentaaksensa tuota kovuutta, suvaitsi kuningas antaa hänelle käskyn esiintyä muutamain päivien perästä hovissa, ruhtinattarien edessä, joita sinne oli kokoontunut Ruotsista, Baijerista, Braunschweigista ja Badenista. Hänellä oli onni saavuttaa mieltymystä ja sai konsertin jälkeen vanhalta Badenin vaaliruhtinaalta sangen kauniin kultaisen rasian lahjaksi. Kuninkaan käskystä täytyi hänen nyt joutuisasti palata Ruotsiin, joten hänen opintonsa Pariisissa valitettavasti keskeytyivät.

Tukholmaan palattuansa sepitteli Crusell seuraavina vuosina niinä joutoaikoina, mitä orkesterissa palveleminen hänelle saattoi suoda, useita sävellyksiä, enimmäkseen klarinetille, ja teki v. 1811 matkan Leipzig'in sopiaksensa erään sikäläisen kustantajan kanssa käsikirjoitusten painamisesta. Dresdenin läheisyydessä kävi hän tervehtimässä entistä hyväntekijäänsä de Bourgoing'in, joka perheineen oleskeli siellä kovin sairaana ja muutamain viikkojen perästä sitte kuolikin.

Vuonna 1818 otti Crusell vastaan musiikkitirehtörin toimen molemmissa kunink. henkivartijaväen rykmenteissä, ja pysyi siinä kuolemaansa asti. Oli näet tavallista, että hovisoittokunnan jäsenillä kullakin oli oma rykmenttinsä sekä siihen yhdistetty noin 1,000 riikintalerin palkka. Vuosittain kenttäili hän tässä virassansa kolme neljä kuukautta Linköping'issä. Hän perusti Ruotsissa eläkerahaston soittomiesten leskiä ja lapsia varten, johon tarkoitukseen hän joka vuosi syyskuussa kenttäilyaikana piti konsertin Linköping'issä. Pääoma oli vähää ennen hänen kuolemaansa jo 10,000 riikintaaleria, ja lisääntyy konserttien kautta, joita yhä pidetään.

Hänen jo lapsuudestaan heikko terveytensä huononi odottamatta jonkunmoisen hermotaudin kautta,

joka vaivasi häntä tuon tuostakin pyörretyksellä ja saattoi hänet kahden vuoden ajaksi kykenemättömäksi virkaansa hoitamaan. Soitantoakaan ei hän silloin voinut sietää, vaan kärsi siitä silminnähtävästi: Tämä työttömyyden tila huoletti sekä häntä itseänsä että kaikkia, jotka olivat häneen ja hänen soitantoonsa mieltyneet. Hän teki v. 1822 matkan Karlsbad'iin ystävänsä professori Berzeliuksen seurassa, joka tällä matkalla ei säästellyt vaivojansa häntä hoitaessaan. Paras hedelmä tästä oli hänelle se, että hän Dresdenissä ollessaan joka päivä sai seurustella yhdenikäisensä, nerokkaan Kaarlo Maria von Weberin kanssa, joka vähää ennen oli koko Euroopassa niittänyt kunniaa Noita-ampujallansa ja paraillaan sepitteli Euryanthe'a.

Mutta Karlsbadin vesi ei hänelle soveltunut ja hän palasi takaisin toivottomana parantumisestansa. Ankara ruokajärjestys paransi vähitellen hänen terveyttänsä kuitenkin siihen määrään, että hän saattoi antautua soitannolliseen työskentelyyn ja ryhtyi uudestaan virkaansa. Toinenkin seikka auttoi häntä parantumaan; pyydettiin häntä säveltämään suurelle operalle musiikki „Pikku orjattareen.“ Hän voimistui sitä mukaa kuin hänen halunsa tähän työhön kasvoi ja kun opera oli valmis, tunsu hän itsensä melkein kokonaan terveeksi. Opera esitettiin Tukholmassa ensi kertaa v. 1824 ja täydellinen piano-sovitelma, noin 16-arkkinen kahdessa osassa, tuli painosta jo samana vuonna. Muutoin on Crusell säveltänyt soittimille konsertteja, kvartetteja, duetteja, yhden trion, yhden septuor'in y. m. Klarinetti oli näissä sävellyksissä mieluisin soittokone, kumminkin sepitti hän soittokappaleita myöskin valdthorn'ille, fagotille ja oboe'lle. Kaikki nämä teokset, joiden lukumäärä nousee noin 20:neen ja joista puolet ovat painetut Leipzig'issä Peters'in (muutamat Kühnel'in) kustannuksella, ovat hankkineet hänelle eurooppalaisen maineen. Siihen lisäksi saattaa hänen monista ja erinomaisista laulusävellyksistänsä mainita laulut Frithiof'in sadusta, jotka, painettuina sekä Ruotsissa että Mohniken käänöksinä Saksassa, ovat maineen siivillä lennättäneet Crusell'in nimen kautta koko Euroopan.

(Jatk.)

— **Imartelevaa.** Säveltäjä-nainen: „Sanokaas minulle suoraan, Herra tirehtöri, mikä minun sepityksistäni on teihin tehnyt suurimman vaikutuksen. — Tirehtöri: Pysyväisimmän vaikutuksen tekivät minuun teidän ballaadinne; niin hirveätä en ole koskaan ennen kuullut.

Mozartin jälkeläiset.

Mozart jätti, kun hän yöllä Joulukuun 5 päivää vasten v. 1791 sulki ikäpäiviksi silmänsä, leskellensä ainoastaan suuren maineensa ja kaksi poikaa, nimittäin seitsenvuotisen Kaarlon ja vasta muutamien kuukausien vanhan, isänsä mukaan nimitetyn Wolfgang'in.

Suuren mestarin perhe oli hädänalaisessa tilassa, jota ensi alussa huojennettiin niiden konserttien tuloilla, joita perheen hyväksi toimitettiin Wienissä ja Praagissa ja sittemmin sillä 260 guldenin eläkerahalla, jonka keisari Leopold sille sääsi. Vasta sitten kuin leski monen vuoden perästä joutui naimisiin tanskalaisen valtioneuvoksen von Nissen'in kanssa, joka on tunnettu ensimmäisenä Mozartin elämäkerran tekijänä, saattoivat Mozartin pojat, joista mainittu elämäkerta antaa herttaisen kuvauksen, päästä säännöllistä kasvatusta nauttimaan.

Kaarlostta, vanhemmasta veljestä, on varsin vähän sanomista. Hänellä ei ollut ensinkään taiteilijan lahjoja, rupesi virkamieheksi ja kuoli 1859 Milanossa hallitussihteerinä, varsin pienissä oloissa.

Toisin oli laita Wolfgang Amadeuksen, joka, tosin kyllä vaan joihinkin määrin, oli isänsä soitannollisen neron perillinen, jonka vuoksi hänen elämänsä juoksu tulikin vaihtelevammaksi. Kun pikku poikanen kerran huudahti tarkasti saman äänen, minkä isä juuri oli pianosta lyönyt, virkkoi tämä nauraen: „Tuosta tulee aika Mozart!“ Ulkonaöltäänkin kuului hän olleen isänsä näköinen.

Luonnollisesti valitsi Wolfgang elämänsä kutsumukseksi soitannon. Hänen ensimmäiset opettajansa olivat Siegmund Neukomm, Andreas Streicher ja Yrjö Albrechtsberger, jota paitsi Jooseppi Haydn antoi hänelle isällisiä neuvoja. Jo neljätoista vuotisenä oli tämä lahjakas poika päässyt niin pitkälle, että hän sangen suurella menestyksellä esiintyi eräässä julkisessa konsertissa Wienissä pianistina sekä säveltäjänä. V. 1808 meni hän yksityisopettajaksi eräisen ylhäiseen perheeseen maalle Galitziaan. V. 1813 asettui hän Lemberg'iin, missä hän antoi opetusta ja perusti siellä Cecilia-yhdistyksen, samannimisen Frankfurt am Mainissa olevan yhdistyksen mallin mukaan. Täältä käsin teki hän useita suuria konserttimatkoja halki Saksamaan, muun muassa Kyöpenhaminaan, jossa hänen äitinsä eli toisissa naimisissa, vieläpä Italiaankin saakka.

Kaikkialla mitä ystävällisimmin vastaanotettuna, suuren Mozartin poikana näet, voitti hän sekä soittoniekkana että säveltäjänä kiitosta ja kunniaa. Hänen teoksistansa saavutti kiitosta varsinkin eräs Itävallan keisarinna omistettu kantaatti sekä hänen pianokonserttinsa (Es-duurissa), jonka hän Warsovassa v. 1819 ensi kertaa soitti.

Vaikka kohta aikalaisensa häntä liioitellen ylistivät „toiseksi Mozartiksi“, oli hän oikeastaan vaan lahjakas, kelpo sävelmies, jommoisia kyllä paljokin on olemassa, mutta ei suinkaan sellainen koko maailmaa hämmästyttävä ja ihastuttava nero, kuin hänen suuri isänsä. Tämänpä kunnialoiste se heijasti hänen itsestään vähempiarvoiseen taiteellisuuteensa ja saattoi hänen aikalaisensa lausumaan

isän hengen liikkuvan pojan tuotteissa ja pitämään hänen kyhäyksiänsä „suuriluontoisina.“ Isä se oli, jota pojassa ylistettiin.

Eikäpä Wolfgang'kaan ollut vapaa siitä luulottelusta, että hän suotuisemmissa oloissa muka suuriakin aikaan saisi. Niinpä kirjoittaa hän tuon äsken mainitun, niin edullisesti arvostellun kantaatin johdosta äidillensä: Minua ilahduttaa paljon suosio teostani kohtaan, sillä se näyttää minulle todeksi, että minulla on säveltäjän lahjoja ja että voisin erinomaisiakin aikaan saada, ellei minun tarvitsisi koko aikaani kuluttaa turhiin. Mutta minun täytyy tuskailla ja reutoilla opetustuntien antamisessa. Saisinko kaksikaan vuotta olla oman aikani herrana, niin isäni haudassaan minusta iloitsisi.

Wolfgang unohti kumminkin, että hänen isänsäkin oli saanut epäsuotuisia ulkonaisia oloja vastaan taistella, mutta hänen sisällisen neronsa voima jaksoi ne voittaa.

Tuskin koskaan on suurilla miehillä ollut suuria poikia. Luonto tarvitsee kauan keräillä säästöön, suuria aikaan saadaksensa. Niin tässäkin kohdassa; pojan työt eivät eläneet kauvemmin tekijäänsä — hän kuoli 1844 Karlsbadissa — sen sijaan kuin hänen isänsä työt ikuisessa nuoruuden kauneudessa virkistävät ja ihastuttavat maailmaa.

Omituista.

*Mä tiedän pienokaisen maan,
Ja siellä pienen kaupungin,
Mi pienoisessa helmassaan
Myös suojaa pienen talonkin.*

*Ja pikkuisessa talossa
On pikkuruinen kammari,
Ja pienen pöydän ohella
Siell' immyt pieni istuvi.*

*Ja pikku immen povessa
On pieni, pieni sydän vain,
Mut se on maani avara,
Mun maani ja — mun taivahain.*

Juhani H.

Pieniä uutisia ulkomaalta.

— **Filip Scharwenka** on äskettäin saanut valmiiksi nelinäytöksisen operan „Roland“, johon hän on teksittin sommitellut Roland-sadun pohjalle.

— **Schillerin „Laulu kellosta“** on nykyään sävelletty; sävellys, jonka on sepittänyt *Bernhard Scholz*, esitettiin viime kuussa Frankfurtissa, — millä menestyksellä, ei vielä ole tiedossamme.

— **Yksin yleisönä.** Samoin kuin tätä ennen Baijerin kuningas Ludvig-vainaja Münchenissä, samoin nyt *Koburgin herttua Ernst* toimittaa Koburgin hoviteatte-

riissa näytäntöjä, joissa hän yksinään on katselijana. Niitä pidetään yleisten näytäntöjen perästä ja esitetään niissä kohtauksia klassillisista teoksista („Don Karlos“, „Kavaluus ja Rakkaus“, y. m.) joissa herttua tahtoo tutustua uusien näyttelijäin esitystapaan. Herttua kuuluu olevan innokas draamallisen taiteen edistäjä, vieläpä säveltäjäkin.

— **Tavanmukaiset Bayreuthin Juhlanäytännöt**, joissa Wagnerin operoita esitetään, tulevat ensi kesänä kestävästi Heinäkuun 22 p:stä Elokuun 19 päivään ja näytellään silloin operat „*Parcifal*“ ja „*Meistersinger*“, kahdeksan tai yhdeksän kertaa kumpikin.

— **Franz Liszt**-vainajan jälkeensä jääneitten teosten joukossa on muun muassa eräs E-molli-konsertto pianolle ja orkesterille.

— **Leipzigin Säveltaiteilijayhdistys** on epäsuotuisien olosuhteiden vuoksi päättänyt hajota ja määrännyt 900 markan suuruisen omaisuutensa soitannollisiin tarkoituksiin.

— **Saviviulu.** „Savikukot“ ovat kyllä vanhaan tunnettuja ja vississä tarkoituksissa varsin mieluisasti käytettyjä soittokoneita, mutta kukapa uskoisi, että savesta ruvettaisiin jalompiakin soittokoneita valmistamaan. Niin on kuitenkin äskettäin tapahtunut. Eräässä sotilassoittokunnan konsertissa Leipzigissä on nimittäin tarjottu kuultavaksi saviviulun säveleitä. Eräs savenvalaja Ludvig Rohrmann on semmoisen valmistanut. Mainitun soittokunnan johtaja aikoo, sittekuin Rohrmann on saanut valmiiksi myöskin alttiviulun ja violonsellon, panna toimeen konsertin, jossa koko jousikvartetti on muodostettu savisoittimista, kokeeksi, voisivatko tulla orkesterisoitannossa käytäntöön. Lieneekö totta, niin ainakin kertoo Leipzigin „*Musikalisches Wochenblatt*.“

Niitä näitä.

— **Keskinkertainen laulajatar** huudahtaa säestäjällensä: „Mutta tehän säestätte minua niin kovasti ettei ääntäni kukaan kuule.“ — Anteeksi neiti, siinä katson teidän parastanne“, vastasi säestäjä kuivasti.

— **Mukava palanen soitannollista humbug'ia** kerrotaan Cap-kaupungista. Eräässä sikäläisessä konsertti-ohjelmassa luetaan: „Professori Carl Arthur. Tämä ihmeellinen pianisti alkaa soittonsa Tiistai-iltana 16 päivä t. k. kello 8, ja lopettaa Keskiviikko-iltana kello 11. Prof. C. A. soittaa koko tämän 27 tunnin ajan lakkaamatta ja ainoatakaan kappaletta uudistamatta.“

— **Turvallinen asema.** Eräs kiertelevä „Tingeltangel“-seura antoi näytäntöjä Kaliforniassa kullankaivajille, ja oli vakuuden vuoksi asettanut näytelmähuoneen ovelle näin kuuluvan kirjoituksen: „Pyydetään ystävällisesti, ettei pianonsoittajaa ammuttaisi, sillä hän tekee ainoastaan velvollisuutensa.“

Säveleiden arv. kannattajille.

Hun nyt „Säveleiden“ viimeinen numero tällä vuodella ilmestyy näkyville, pyytää niiden toimittaja täten saada lausua vilpittömän kiitoksensa niille kansalaisille, jotka ovat tehneet mahdolliseksi tämän maassamme aivan uudenlaatuisen kirjallisuuden tuotteen. Lähinnä tulee silloin mainittavaksi se yhtiö, joka, edeltäpäin arvattavaa aineellista tappiota kamoksumatta, on ottanut tämän lehden kustantaaksensa. Toiseksi tuntee toimittaja lämmintä kiitollisuutta niitä arvoisia kotimaisia sävelmiehiä kohtaan, jotka ovat lehden sävel-osastoon sepityksiänsä antaneet. Näistä tahdomme nimenomaan mainita korkeasti kunnioitetun, iäkkään säveltäjävanhuksemme, Fredrikki Paciuksen, jonka arvoisa suosio lehteämme kohtaan on sydämmellemme kaikkein kallisarvoisin. Viimeiseksi kääntyy kiitollisuutemme niitä kansalaisia kohtaan, jotka tilaamalla lehteämme ovat sille suosiotansa osoittaneet ja sen olemassaoloa voimassa pitäneet. Moni niistä lienee kyllä pitänyt toiveensa lehtemme sisällyksen suhteen ainoastaan vähäisessä määrässä toteutuneina, se kun pienuutensakin vuoksi saattaa varsin vähän kerrallansa tarjota niinhysin lukemista kuin sävelletäkään, vaan kun muistetaan, että kaikkein yritysten ja harrastusten alku on hankala, suotanee se putteellisuus hyväntahtoisesti anteeksi. Sillä tilaaja-määrällä joka „Säveleillä“ tämän ensimmäisen vuoden kuluessa on ollut, on lehteä mahdoton ei ainoastaan laajentaa, vaan ajan pitkänsä tämmöisenäänkään ulosantaa, koska niinkuin jo viittasimme, se tuottaa kustantajille vaan tappiota, eikä aivan vähässä määrässä, jonka vuoksi, jos nykyiset „Säveleiden“ tilaajat katsovat tämänkaltaisen kirjallisuuden voivan olla maamme soitannollisen elämän virkistämiseksi ja edistämiseksi avuksi, he tekisivät „Säveleille“ suuren työn, jos ottaisivat hankkiaksensa sille kukin puolestansa edes kolme tilaajaa lisää tulevaisuudeksi. Silloin olisi lehden aineellinen kanta tulevaisuudeksi joihinkin määrin turvattu. Samalla kuin siis pyydämme nykyisten tilaajain vastaistakin kannatusta, suljemme lehtemme sekä vasta lausutun toivomuksemme heidän ystävälliseen huomioonsa.

Joulukuun aikana syntyneitä tahi kuolleita tunnetuimpia sävelniekkoja.

5 p.	Mozart kuoli 1791.
11 p.	Berlioz syntyi 1803.
13 p.	Mercadante kuoli 1870.
14 p.	Conr. Kreutzer kuoli 1849.
15 p.	Boieldieu syntyi 1775.
16 p.	Beethoven syntyi 1770.
18 p.	Weber syntyi 1786.
22 p.	Fr. Abt syntyi 1819.
26 p.	Volekmar syntyi 1812.

— **Painovirhe** pujahti lauluun „*Kesä-yö*“ viime numerossa. Viimeisessä tahdissa siv. 21 pitää Sopraanin ja Altin nuotti fermaatin kohdalla olla tietysti d, eikä e. — Sävelniekkain syntymä- ja kuolinpäivä-luettelossa on sanottu 15 p. Glück syntyi 1787, pitää olla: kuoli.